

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՍՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԴԼՍԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛Ր ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 49,

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 9, 1905.

Ն՝ 36

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԻՅԱՋ Զ. Գ. ԿՐԻՆ

ՄԻՒԷԼԼԻՅ Զ. Ս. ՊԱՐՆԱՄ

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԷ

ՄԲ. ՄԵԳՆԻԼԻՆ ՊԵՐ ՎԱ՛ՂԷ 665. — ԳԻԼԻՍԷՏԷ ԹԵԶԵՄԻԼ 668. — ՄԻԼՖԵՐՐԱՏ ԽԵԽԹԻՅԱՆԼԵԳ 670. — ՀԱՅԱԹ ՍԻԿՈՒԹԱՆԸ 670. — ՎԷՍԱ՛ԻԹ Ի ՆԱԳԼԵՅԷՏԷ ԹԵՐԱԳԳԵՂԱԹ 671. — ԳԻԼԻՍԷՏԷ ՈՒՅՈՒՅԱՆ ԵՆՏԻՐՈՍԼԱՐ 672. — ՀԱԳԵԳԻ ՊԵՐ ՎԱԼԻՍԷ ՕԼԱՆ ԱՆՆԱ 673. — ՏՕԳ. ՎԱՐԴԱՆԷՆԱՆ 674. — ԵՕԼՃԱԼԵԼԵԳ 675. — ԴԱՆԻԷԼ ՎԷ ԲԱԴ՝ՄԱՍԵՐ 676. — ՇՈՒՆԵՆԱԹ Ը ՍԵՅԱՍԻՅԷ 677. — ՍԱՐՐԱՖԻԿԷ 678:

ՍՐ. ՍԸԳՆԻԼԻՆ ՊԻՐ ՎԱ՛ՁԸ

(ՏՕԳ. ԿՐԻՆ ԲԱՐԱՖԵՐՐԱՆ ԴԱԽԻՄԱՍԵՐԷՆ ԷՄԷԼԷ ՍԵՆՆԵՂ ԴԵՐ)

Մայիս 14Է միւսաւորֆ Կիրակի կիւնիւ ՄԲ. ՄԵԳՆԻԼԻՆ ՊԵՐ-ՕԼՈՒՆՈՒՄԱՅ ԿԵՏՈՅԻԼԵՔ ԿԻՐ ՍԱՂԱՄԱՄԱ ՄԱԹԻ ԻՎԳ ՂԵՐԵՐ ԿՅԷԹ ԻՎԳԵՐԻՆԷ ՎԱ՛Ղ ԷԹՄԻՂ ՄԻՐ. ՎԵՂ ՂԵՄԻՆԻՆ ՄԻԼՆԻԹԷՆԱՍԵՆՆԸՆ ՔԵՄԱՖԷՏԻ, ԿԱՆԱԹԷՎԷՏԻԼԻՆ ԷՄԻՆԻԳ ՎԷ ԽԵԼԱՍ ՎՈՒԼՈՒՐՍԵՆՐԳ, ՂԵՐԱ ՍԼԱՆ ԿԵՆ ԻՄ ՎԷ ՂԱՅՐԻ ԵՕԳ ՄԵՐ» (ԵՍ. 48. 25.)

ՄԵՂԻՆԵՐ ԿԻՐ ՄՈՒՆԱՐԵՐԻՐ ԶԵՅԵՆ ԵՄԷՐԻՂ ՄԻՐ. ՎԵԿԷՐ ԿԻԼԹԻԼԵՆ ՄԻԼՆԵՄԱՆՆԸՆ ՏԷՔԷՆԷՍԻՆՄԵՆՆԸՆ ՄԻԼՐԷՔԷՔ ԿԻՐ ՏԷՄԱ՛ԹԵՐԸ, ՎԷ ԿԻՐ ՄԱՂ ՄԻՆԿԵՐԻՄ ՕԼԱՄ, ՎԷ ԿԵՆ ԿԻՐ ՄԵՂԵՔ ԼԻՍԱՆՆԱՄ ՄԱԼԻՔ ՎՈՒԼՈՒՆՈՒՄԱՅ, ԿՈՒ ԿՅԷԹ ԿԵՆՏԷ ՄԻԼՆԱՍԻԿ ԿԻՐ ԷՍԱՄԸ ՔԵԼԱՄ ՕԼՈՒՐ ԻՄԻՐ՝ ՊՈՒ ՔԵԼԱՄԼԱՐ ԿԻԼԹԻԼԵՆ ՆԷՎԻ ԿԵՂԵՐԷ ԽԻԹԱԿԵՆ ԻՐԱՄ ՕԼՈՒՆՄԵՂ ՕԼԱԿ, ՏԻԼՄԵՆԻՆ ԻՆԹԻՅԱՄԹԵՐՆԱ ՄՈՒՎԱՓԵՐԳ ՄԵՐ: ԻՄԱԻ ՍԼԱՆԸՆ ԼՈՒԹՖ ՈՒ ԻՆԿԵՐԻՆԻՆ ՆԷ ՂԱՄԱՐ ՂԱՆԻ ՎԷ ՛ԱԼԵՄԻԼՈՒԼ ՕԼՈՒՐՈՒՆՆԸՆ ՆԱԳԱՐԸ Ի՛ԹԻԿԱՐԱՄ ԱՂ: ՀԷՄ ՄԷ ԿՈՒ ԿՅԷԹ ԿԵՐԶԻ ՛ԱՆԱՐ ՛ԱԹԻԳԱՏ ԿՈՒԼՈՒՆՏԵՐ ԻՍԷ ՄԷ, ՊԵՄՐՈՍՐԵՆ ՛ԱՆՄԵՐ ՃԷՄԻՄԱՏԷՔԻ ԶՈՒ ՍԷՕԳԵՐԻՆԻՆ ԱՆՔԵՄԱՐՆԱ ՔԵՄԱԹԻԼԵՆ ՄՈՒՎԱՓԵՐԳ ՄԵՐ. «ՍԷՄԱՄ ԱԼԹԵՆՄԱ, ՆԱՄԱՐԱՆՆԱՄ ՎԵՐԻԼԵՆ ԿԱՂԳԱՄ ԿԻՐ ԻՍՄ ԵՕԳ

ՄԵՐ ՔԻ ԱՆՆԵՆԷ ԽԵԼԱՄ ԿՈՒԼԱՄ ԿԻԼԵԼԻՄ» (Ա՛ՄԱԼ. 4. 12): ՍԼԱՆ ԵՍԱՅԻՆԻՆ ԱՂԳԵՂԵՆ ՄԱՏԷՄԵՐԷ ՍԷՅԻՆԵՐԻՂ ՕԼՈՒՐԸ ՂԵՄԱՆՄԱՆ ԿԵՐՈՒ, ՔԵՆԱԻ ՔԵԼԱՄԸՆՆԸՆ ՄԱՆԱ ՍԱՄԷ ՎԷ ԱՆԼԱՂԵՐԸ ԳԵԼՄԵՂ ՄԵՐ, ՂԵՐԱ ՎԱԳԹԸՆ ԹԵՄԱՄԻՅԷԹԻՆՄԱՏ ԵՔԵՆԱԻ ՕԼՈՒ ՅԻՄԱՄԱՒԻՐՈՒՄ ՎԱՍԵՐԹԱՍԵՐԵՅԵՆ ՍԷՅԵԼՄԻ, ՎԷ ՐԱԿԱՂ «ՊԱՆԱ ԹԵՎԷՏԻԼԻՆ ԷՄԻՆԻԳ, ԿԱՆԱՄ ԹԵՎԷՏԻԼԻՆ ԷՄԻՆԻԳ, ՂԵՐԱ ՍԼԱՆ ԿԵՆ ԻՄ» ՄԵՂԻՆ ԿՈՒՅՈՒՐՄԵՂ ՄԵՐ: ՊԵՆ ԶՈՏՈՒԳ ԻՔԵՆ ԿՈՒ ԿՅԷԹ ԻՎԳԵՐԻՆԷ ԿԻՐ ՎԱ՛Ղ ԻՂԻԹՄԻՂ ԻՄ ՄԻՐ ՔԻ, ԿՈՒ ԿԻԼՆԷ ՂԱՄԱՐ ՕԼ ՎԱ՛ՂԸՆ ԿԱՂԼԱՐՆԸ (ԹԱԳԱՐՄԵԼԵՐԻՆԻ) ՄԵՐԻՄԻՐԸ ԷՄԵՐԻՄ: «ՊԻՂ ԿՈՒՐԱՄԱՄ» ՄԵՄԻ ՎԱ՛ՂԸ, ՎՄԻԼՄԵՐԻՆ ՕԼԱՆ ԷՆ ՍԱՄԷ ԹԱՐԻԳԵՆ, ԵՄՆԻ ԵՄԱՐՆԸՂ ԿԻՐ ԵՄԷՏԷՆԷՆ ԷՄԵԼԷ, ԻՆՍԱՆԼԱՐՆԸ ՄԻԼՄԵՐԻՆ ՕԼԱՆ ԷՆ ԶՈԳ ՄԵԳՄԱՐԸ ԻՂԻԼԵՆ, ԵՄՆԻ ՂԵՄԻՆԻՆ ՄԻԼՆԻԹԷՆԱՍԵՆՆԸՆ ԷՄԵԼԷՏԻ ԻՂԻՆ, ՄԻԼՄԵՐԻՆ ՕԼԱՆ ԷՆ ԿԵՏՈՅԻԼԵ ԹԵ՛ՄԻՆԱԹԵՆ, ԵՄՆԻ ՍԼԱՆ ԿԵՆ Ի՛, ԹԵ՛ՄԻՆԱԹԵՅԵՆ ՎՄԻԼՄԵՐԻՆ ՕԼԱՆ ԷՆ ԿԵՏՈՅԻԼԵ ՄԵՐՈՒՆ, ԵՄՆԻ ԽԵԼԱՄԱՄ ՄՈՒՔԸ ԻՂ՝ ԻՄԱԻ ԿԱՅՄԷ ԿՈՒ ԿԱՂԼԱՄԱՐԱՒ ԿԵՐԻՆԻԳ ՔԻ ԱՆԵՐ ՍԻԳԻՆ ԻՆ ԿԵՐԱՄ ԿԻՐ ԻՄԱՆԵԼԵՐԻՆԻԳԷ ԿԻԹԱԻՆԵՐ:

ԵՎԵԼԼԱ, ԽԵԼԱՄ ԿՈՒՄԵԼԵՆԷՆ ՄԻԼՄԵՐԻՆ ՕԼԱ ԿԻԼԵՆ

Մուգ. մեջէլէսի հայաթ վէ մէմաթ մեջէլէսի տիր: Էյ վահ օլ քիմսէլէրէ քի անլէր պէքլէյիպ օիւ'ալլէր սօրարլար իքէն, իլ էլէպէտ խարապ օլմագ մուխաթարաք իչինտէ պուլունմագտա տըրլար: Մանանանն հիքեայէօինի խաթրընըդ-տա թութընըդ: Մանանա եւր իւզէրինէ տէրիլ-միշ ուֆագ տանլէր օլուպ, Ալլահ պէնի Իսրայէլի 40 սէնէ պէօլէ-էք իչին անր վասթա իթթի-խազ էյլէտի: Պէնի Իսրայէլ անր իւք տէֆա կէօր-տիւքլէրինտէ, անլէր Իպրանիճէ «Մանանա» (նէ տիր օ) տէտիլէր իսէ տէ, Ալլահ անլէրէ անըն նէ օլտըղընը ասլա պիլտիրմէտի, անճագ Անը թօփայըպ էլէինիդ, տէտի: Գալտը քի թա'ամ վիւճուտ իչին նէ իսէ, Բրիտտոսս իման տախի ճան իչին հէման օ տըր: Սիգին սօրղու սիւ'ալլարը-նըղէ Ալլահըն պէրէքէթինի լա'նէթէ թահվիլ էթ-մէյինիդ: Ալլահ օիգէ սէօյլէտիյինտէ, միւթէվազը' օլունըդ, անա թէվէճճիւհ էյլէյինիդ, անը տինլէյի-նիդ վէ խէլաս պուլունըդ: Լաքին պէլքի պիր քիմէ պանա տէր քի, Պէնիմ Ալլահըն աէֆթէ-րինտէ քէնտի նէֆօիմէ գարըլ փէք չօգ կիւնահ-լարմ վար տըր: Էվվէթ, ֆիլհագիգա վար տըր: Լաքին օէն Ալլահըն շու վա'տընա մալիք օին քի էկէր օէն իման վէ թէվպէ իլէ Բրիտտոսս թէ-վէճճիւհ էտէր իսէն, կիւնահլարըն մահվ օլաճագ-լար տըր (Ես. 44. 22): Էվվէթ, կիւնահլարընըդ տէնիդին տիպինէ աթըլաճագլար տըր (Միք. 7. 49): Պու սէպէպտէն գօրգմայընըդ, անճագ իման էտի-նիդ, Անճագ պէչարէթ' օիգէ օէլամէթ պախշ էտէ պիլիր: 'Աճէպա իչպու խէլաս ուսուըլ սատէ պիր շէյ մի տիր: Էվվէթ, օատէ պիր շէյ իսէ տէ, օատէ օլմաքը սէպէպինտէն սէֆիհանէ պիր շէյ տէյիլ տիր: Պիր օթ ֆիլիգի օատէ պիր շէյ իսէ տէ, հէփ ատէմլէր պիրլիլ կէլտէլէր պիր օթ ֆի-լիգի մէյտանա կէթիթիմէզլէր: Բրիտտոսսըն գանը իւզէրինէ միւ'էտէն 'աֆվ ու մազֆիթիթ' օէմա-վաթ գատար երւքօէք, ճէհէնէմ գատար տէրին տիր, վէ պիւթիւն տիւննատա էն պէօյիւք 'ազլ ու զէքեա առհապը իչպու խէլաս թա'լիմինտէն տօլայը միւֆթէխիր վէ միւպահի տիրլէր: Էքսէր տինօիզլէրին ասըլ կիւճիւլիւ Բ. Մուգ.է ակեահ օլմամլարը տըր: Անլէր քէնտիլէրին ի'թիրազլա-րըլլէ սամանտան պիր ատէմ մէյտանա կէթիթ-տիքտէն սօնրա, նէճիպ պիր հիտտէթ ու զազապ իլէ անը փարէփարչա էտէրլէր: Պու կիպի ի'թի-րազլար' Բ. Մուգ.ին տահա ա'լա կէօրիւն:էօինէ պա'իս օլուրլար: Անա պ-քընըդ. Բ. Մուգ.ին քէն-տիօինէ մախոուս պիր ֆէլիթէֆէսի (իզահը) վար տըր: Կիւնահ տիւննայա նա'սըլ կիրմիշ տիր: Բ.

Մուգատտէնէ կէօրէ, կիւնահ տիւննայա անճագ պիր պազըլ իլէ կիրմիշ տիր: Եւա' մէյվէսի մէմ-նու' օլան աղաճտան մա'տա պաղչէտէքի հէր ա-ղաճը օւնութտու վէ Շէյթանըն թէմվիլաթընը տինլէմէյէ պաշլաար: Անըն նազարը գալպինի ա-լէվէնտիրտի վէ 'ազրպէթ օ էլինի աղաճա ու-զաթտը, վէ իշթէ պիգ' եանլըլ թարաֆա չէվրի-միշ պիր նազար իլէ պու տիւննատա գա'յ օլմուշ հալտէ պուլունըյօրըդ, Լաքին տիգդաթ էտինիդ քի ինսանը գուրթարան տախի պիր պազըլ տըր: Տիկէր պիր թարաֆա պազտըղըն հալտէ, հէլաք օլուր սըն: Ուաչա թէվէճճիւհ էթտիյին հալտէ, Յիսուսըն թա կէօզլէրինէ պազա պիլիրսին, վէ սէն անա մէֆթուէն օլաճաղընտան, սա'իր թարա-ֆա ասլա թէվէճճիւհ էտէմէլէճէք օին: իլէլասըն իպթիտասը, օրթասը վէ ինթիհաթը թէվէճճիւհ էթմէքիք տիր: Պանա լէվէճճիւհ էպիլէ վէ Իւլա-պու'սըլ-քընըլ: Ուաչա թէվէճճիւհ էտէրէք, էն պէ-օյիւք վէ 'ազլըլ ատէմլէր' ճէյ Ալլահըն զանիլիք վէ հիքմէթ վէ 'իլմինին տէրինլիյի» (Բօմ. 11. 33), տէյիւ նիտա էյլէմիշլէր տիր: Ալլահըն խէլաս եօլու իւզէրինտէքի եէկեանէ կիւճիւք շու տըր քի, եա օ փէք քիւշիւլտիւճիւ վէ ալլալտընը պիր եօլտըր, եա տա օ քատար էյի տիր քի ինսանա ասիհ տէյիւ կէօրիւնմէզ:

Հէմ տէ պու խէլաս հէփ ինսանլար, հաթթա տիւննանըն միւնթէհալարը իչին տիր: խուլուս-լէ իման էտէնլէրին ճիւմէտի իչին գաթ'ի սու-րէթտէ միւֆիտ վէ միւ'էսիր տիր:

Պու խէլասըն թէ'մինաթը նէ' տիր: Սէն խէ-լաս պուլմագ իսթէյօրաըն վէ խէլաս պուլմուշ ի-տիյինի պիլմէք իսթէյօրաըն, եա'նի սէն մա'գուլ պիր թէ'մինաթ իսթէյօրաըն, Իմտի պու թէ'մի-նաթ նէ' օլա պիլիր: Պու թէ'մինաթ' մահգա սիգին հիսսիյաթը մէքէրէթքեարանէնիդ տէյիլ տիր, զիրա հիսսիյաթընըդ պիր շէյին սահիհ օլտըղընը ըէսմէն վէ 'ալէնէն իսպաթ էթմէզլէր: Մէքէրէթէ տա'իր տուղուէն գա'իլ օլա, սէն թէ'մինաթըդ գալըր սըն: Ալլահ պիգէ վէրտիլ թէ'մինաթը, պիգէ Օզ-լու Յիսուս Բրիտտոսսըն գաթընտա վիրիր: Հագի-գաթ օիգէ կէլմիշ տիր, հագիգաթ իսէ Բապպ Յի-սուս Բրիտտոս տըր: Պիր քիմէն հէմճինսի օլան պիր ինսանա ի'թիմատ էթսին տէ, Բրիտտոստա գա-հիր օլան Ալլահա ի'թիմատ էթմէսին մի: Պանա ի-նանընըդ քի Ալլահըն խէլասընտա զայր ի օալիմ հիչ պիր շէյ եօգ տըր: Պու խէլաս հալա, էպէտի հալաթ տըր: Գայա օլան Բրիտտոս Յիսուսա կէ-լինիդ, զիրա պու գայա ասլա օարսըլմագ: Պէն Յիսուսըն սէտաթընըն «Պանա կէլինիդ, տէյիւ

նիտա էթադիքն իշխութիւմ, վէ պէն ճէվապէն, ճեւ Բապպ Յիսուս, կէլիւրիմ, տէտիմ, Պէն պուրատա տուրուր վէ պիւթիւն էպէտիյէթիմի քէմալը մուհապպէթիւ Գրիստոսա բապթ էտէրիմ:

ՔԻԼԻՍԷՏԷ ԹԵՔԵԱՄԻԻԼ

(Թ.Վ. Գ. Գրէգորեան)

Կէչէն հաֆթաքի նուսխէմիգաւ Տ. Կորին Վարդապետին Ար. Մանուկա քիլիսէ թէնսիգաթըն նա տա՛րի նէշը էթադի պէնտի մուխթաարէն տէրճ էլլէմիշ իտիք: Պէնտի մէզքիւրը լէյն հա 'ալէյիինէ օլարագ ինթիգատ էթմէք նիյէթիւնտէ տէյիլ իզ: Անճագ անըն պիզէ ինթար էթադի մատտէյէ 'ալարգատար օլան պիր գաշ ֆիքրիւրի պասթ ու ի գաշ էթմէք իթէրիզ: Պէնտի մէզքիւրտէ հանլըշ անլաշըլաճագ խուսուսլար պուլուշնորղը անըն 'ալէյիինտէ նէշը էտիւմիշ օլան պէնտէրտէն պա՛զը տէրէճէ կէօրիւմիւշ տիր: Լաքին պիւթիւն պահա տա թէ՛քիտ էտիւմիշ օլան պիր նօզթանըն տա օահի՛ օլորղընը գապուլա մէճպուրըզ, եա՛նի թապի՛աթտա օլորղը կիպի, տինի վէ քիլիսէվի հայաթըմըզտա տախի գա՛րտէ ի թէքեամիւլ ճարի օլուպ, պու գա՛րտէ՛ քիլիսէնին կէրէք թա՛լիմաթ վէ կէրէք ալին ու 'ատաթընտա տախի նաֆըզ վէ նիւմայան օլմալը տըր: Պա՛զըլար թէքեամիւլ գալընը տինսիգիլին պիր էօէրի 'ատտ էտիպ, տա՛ իմա անա վէսվէսէ իլէ պազարլար: Պու աօղրու տէյիլ տիր: Վազա՛ա տինսիգլէր պա՛ղէն մէզքիւր գալը տին 'ալէյիինտէ իթիւմալ էտիյօրլար իսէ տէ, պու շէյէ հազըլարը եօզ տըր, վէ խրիսթիյանըզ փէք միւնասէպէթ իւզրէ գալը մէզքիւրը քէնտի մէնֆաթընա իսթի՛մալ էտէպիլիւր:

Գրիլիսէնին հայաթընտա կէօրիւնէն թէքեամիւլ գա՛րտէսինտէ շու իւլ խուսուս շայան ը տիգ գաթ տըր:

Խրիսթիյան քիլիսէնինտէ վազթ միւրուրըյէ գահիր օլաճագ օլան թէրագըզյաթ՝ պիր մէպտէյէ կէօրէ վուզու՝ պուլաճագ տըր, եա՛նի քիլիսէ նէ գա տար թէպէտտիւլաթա մա՛րուզ օլա, (էկէր պու հալ թէտէնին տէյիլ իսէ,) օլ թէպէտտիւլաթ արասըն տա քէնտիսի թէպէտտիւլ էթմէյիպ, պէրաքս օլ թէպէտտիւլաթը թա՛նին վէ իտարէ էտէն պիր 'ուշուր պուլուշնաճագ տըր: Խրիսթիյանըզտա պու էսասի 'ուշուր՝ Գրիստոս վէ Գ. Մուգատա տէստէքի իլամ տըր: Վէ պու իքի թա՛պիլլէր, եա՛նի Գրիստոս վէ Գ. Մուգատտէստէքի իլամ սայքի հէմմա՛նա, եախօտ միւթէրատըֆ օլորղարը օէպէպտէն, քիլիսէնին թէրագըզյաթընը թա՛նին էտէն մէպտէ՝ Գրիստոս տըր տէմէլի իզ: Իմտի քի-

լիսէնին էֆքեար վէ թէսավուրաթը կէնիշլէնէ՝ ճէք իսէ, ախլագի թէսավուրաթը եիւքսէլճէք իսէ, բուհանի հայաթը նէմա պուլաճագ իսէ, ու սուլ վէ 'ատէթլէրինտէ իսլահաթ վուզու պուլաճագ իսէ, պուլարըն ճիւմիէսինէ ճիւնթ վէրէն գուվէթ Գրիստոս օլմալը տըր: Գրիստոս քիլիսէ իշիւն «Տիւն վէ պու կիւն վէ իլէպէտ հէման օ տըր:» Գրիստոսըզ նէ գատար եիւքսէք ախլագա մալիք օլա, պու շէյ խրիսթիյան ախլագը սայըլմազ. օ՛ նէ գատար վասի՛ մա՛լիւմաթը իլմիյէյէ մալիք օլա, պու հալ քիլիսէնին թէրագըզը սայըլմազ. պիր քիլիսէ նէ գատար հիւան ի թա, պի՛աթա մութապըզ 'ատէթլէր գապուլ էթսէ, նէ գատար կիւզէլ մուսիգի մագաճար իսթի՛մալ էթսէ, ճէմա՛աթ նէ գատար մէտէնի, վէ ուսուլարը 'տարըն էֆքեարընա նէ գատար միւթապըզ օլա, պու թէրագըզյաթ հատտը գաթլարընտա միւս. թահօն օլապիլիլէր: Լաքին խրիսթիյան թէրագըզը տէյիլ, խրիսթիյանըզըն թէքեամիւլիւ տէյիլ տիրլէր: Պու թէպէտտիւլաթ վէ թէրագըզյաթ Յիսուս Գրիստոստան նիւլա՛ն էթմէլի, անտէն թէշվիզ վէ իտարէ օլուշմալը տըր: Գրիստոսըն էֆքեարը, Գրիստոսըն թա՛լիմաթը, Գրիստոսըն հայաթը էստա վէ թօխուճ օլորղը հալտէ, քիլիսէնին էֆքեարը, քիլիսէնին թա՛լիմաթը, քիլիսէնին հայաթը անտէն հաթըլ օլմուշ օլմալը, անըն իլէ իտարէ օլուշմալը տըր: Պու նօզթանըն ֆիքրիւրիտէ փէք պէրրագ օլմասը վաճիպ տիր: Էկէր քիլիսէ էօլլէ թէրագըզ էտէճէք իսէ քի, պիր կիւն արթըզ Գրիստոս ինթիյանըզ գալմայաճագ: Գրիստոսըն տէտիյի, թա՛լիմ էթադի վէ իճրա էթադի շէյլէր քիլիսէ իշիւն նաֆըզ օլմալըպ, քիւնէ 'ատա օլուշնաճագ իսէ, եախօտ Գ. Մուգ. արթըզ մէթրուք սայըլարագ իսթի՛մալտան պրագըլաճագ, վէ քիլիսէնին արթըզ անտէն էօյրէնէճէք պիր շէյի գալմայաճագ իսէ, վէ քիլիսէ քիւլլիյէն ենի պիր միյար իլէ իտարէ օլուշնաճագ իսէ, օլ զէման քիլիսէ խրիսթիյան քիլիսէսի օլմագտան ֆարիզ օլուր: Գրիլիսէ թէրագըզ էտէպիլիւր: Լաքին խրիսթիյան քիլիսէսի մագաճընտա տէյիլ, անճագ պիր ճէմա՛աթ, պիր գալմ մագաճընտա թէրագըզ էտէր: Անտէն օօնրա վուզու՝ պուլան թէրագըզ՝ քիլիսէնին թէքեամիւլի օլմայաճագ տըր: Ինտան տաքի պէյն՝ հայաթըն թէքեամիւլիւնտէ պիր եիւքսէք մէնգիլ տիր: զըյմէթլի տիր: անտէ չօզ իմքեանլար վար տըր: Լաքին էրքէքէրտէքի մէմէ կէրէքսիզ պիր շէյ տիր: Վազթը իլէ իլէ եարա՛մըլ օլուպ, շիմտի մէթրուք օլան պիր ալէթիւն էտէրի տիր կէօրիւնիւյօր: Իմտի էկէր քիլի-

ոչ թերագր էթոիքնէ, Գրիստոս թէպէտաւել էթմէյերէք, Օ տա՛հմա քիլիսէնին տա՛հա վա՛ռի՝ հայաթընա քեաֆի պիթ մէպտէ վէ գուվվէթ ոլուր իօէ, ոլ գէման քիլիսէտէ, խրիսթիանըգտա թէքէմիւլ վարաբը. եօգտա խրիսթիանըգ թարիխ ի պէշերտէ գուրու պիթ մէմէ մէվգը՝ինտէ գալըբ: Պիգիմ իտա՛հմաբը շու տըր, քիլիսէնին՝ աօրյար գարֆընտա էթտիյի վէ էտէճէի թէքագըր Գրիստոս վէ Բ. Մուգ.տէքի իշմամիյէ օէվգ վէ իտարէ օլունան պիթ թէքագըր օլարագ, գա՛հտէ ի թէքտամիւլէ միւթապըգ տըր: Բ. Մուգ.տէքի իշմամըն՝ ազամէթի պուրատա տըր: Անտէ թէվարիլի պէշերտէ պիլա հուտաւա ինպիսաթ էտէճէք մահֆուգ գուվվէթիւր վար տըր: Բ. Մուգ. պիթ վաօթթա օլտըղը հալտէ, անըն թէֆսիթ վէ թա՛րթիքինճէ, ատէմէթ ֆարգիլ լիքտարա օահիպ օլապիլիլըր, անտէ թա՛րթիք էտիլէն վազը՝ալարըն թապի՛թը հագգընտա միւֆէթօրիլէր աքաօընտա իթիլիաֆը էֆքեաթ պուրունապիլիլ: Պիթի անըն հէր պիթ հարֆընը միւլէճմ սայար, տիկէթի անտէ ինօանի շուն. օուր տախի կէօրիլը. պիթի Յոլլան վազը՝աօրը պիթ էմ ի միւլէքըրէտ սայար, պիթ պաշգաթը անը պիթ թէմօիլ տէյիլ գապուլ էտէր: պիթի թէքվիլին իլը պապլարընը թարիլի սայար, պաշգաթը անիլիլըրէմ տէյիլ թէֆսիթ էտէր: մէս՝էլէ օրտա տէյիլ տիթ. պու քիթապտօթի իշմամ, եա՛նի Միւրը Միթիգտէ վա՛տ օլունան Մէօի վէ Միւրը Ճէտիտտէ գուհուր էթմիլ օլան Մէօի թէպէտա. իւլ էթմէգ, վէ եպընըգ անը անլապարագ, վէ ան. ի թիթիպա՝ էտէրէք, խրիսթիանըգ օլաբըգ. վէ քիլիսէնին պիլիլիւլէ թէքագըրթաթը Գրիստոստան օէվգ օլունմալը, վէ անըն իլէ իտարէ օլունմալը տըր:

Քիլիսէնին թէքագըրը խրիսթիան թէքէմմիւլի օլմագ իշիւն, քիլիսէնին նազարը տիգգաթը տա՛հմա Գրիստոսա տէօնտէրիլմէլի տիթ: Պիթ մուլալիլմ պիթ չօճուգա եազը մէշգի վէրիթ: Չօճուգ իլը օաթըրը եազար իքէն, մուլալիլմինքինէ պազար, վէ անա էֆէյի պէնգէտիթ. օահիֆէտէ աշաղը էնտիքնէ, չօճուգ մուլալիլմին եազըսընա պազմագտան զիյատէ քէնտիլինքինէ պազար վէ օլնիօպէթտէ եազըրը ֆէնալաշըր: Պունուն իշիւն շակիտտէ տէրիք, «Մուլալիլմին մէշգինէ պազ»։ Քիլիսէ տախի սէնէլէր միւրուրըյլէ քէնտի նիւմունէ վէ մէպտէսի օլան Գրիստոստան զիյա. տէ քէնտի արաօընտա գուհուր էտէն մուգատտէսլէրէ պազարը իշիւն, էօրնէքտէն շաշտը: Պու մէպպտէն քիլիսէտէ «Մուլալիլմին մէշգինէ պազ»։ «Ինճիլէ վէ Գրիստոսա պազ» տէմէք լաղըմ տըր:

Փրօթէսթանըղըն վազիֆէօի պու օլմուշ տըր: Օ՝ քիլիսէյի ինճիլէ վէ Գրիստոսա գաղաղլամըշ տըր: Լաքին նիշէ տէֆ՝ա Փրօ. քիլիսէլէր տախի՝ ալնի խաթատա պուրունմըլար, վէ անիլէր տէ լինճիլէ, ինճիլէ՝ տէմէյէ մէճպուրիլէթ հաօըլ օլմուշ տըր:

Պու կիւն էրմէնի ճէմա՛աթը արաօընտա քիլիսէվի թէնսիգաթ, եախօտ քիլիսէճէ թէքէմիւլ մէ՛լէլէսինտէն պահա էտէնլէրէ պիգիմ՝ աճիգանէ՝ աղք էտէճէլիմիլ պիթ թա՛վսիլէ վար իօէ, օ տախի պու տըր, «Ինճիլէ», ինճիլէ. «Գրիստոսա՛, Գրիստոսա՛»։ Քանանայլարըն իսլանը, կուռա. կրօնլարըն իսլանը, քիլիսէ ային օլ խըտմէթլէրինին իօլանը, թա՛լիմաթճա իսլանաթ հագգընտա օէօլէնիլիլ իքէն, պու խուռուօլարտան պահա էտէնլէր՝ նիշէ տէֆ՝ա զանն էտէրսին քի Գրիստոսա վէ ինճիլէ միւրաճա՛աթ էթմէքտէն ութանըյօրլար կիպի, օլ ճիհէթի իմալ էտիյօրլար: Խոյր. քիլիսէտէ Գրիստոսաթը վուգու՝ պուն թէքագըրթաթ՝ խրիսթիան թէքագըրթաթը՝ ատտ օլունմամալը տըր: Քիթապէթին թէքագըրը իշիւն, մէքթէպիլէրին իօլանը իշիւն, թիճարէթին թէգեիտի իշիւն, ա՛լիլէնին թէրէֆֆիւլի իշիւն, իլմէ, մէտէնիլէթէ, իղղէթ հիօսինէ, խթէտիլին գատար միւրաճա՛աթ էյլէ. լաքին քիլիսէ թէնսիգաթընտան պահա էտէր իքէն, էկէր թէքեամիւլ գա՛հտէսինէ մուվաֆըգ պիթ օուրէթտէ պահա էթմէք իսթէյօր իսէն, քիլիսէնին մէպտէ՛ր թէքագըրը օլան Բ. Մուգատտէսէ վէ Գրիստոսա միւրաճա՛աթ էթմէյէ մէճպուր սըն: Պունը իմալ էթմէք ճա՛իլ օլամալ:

Ահէճէ վէ կիւնտիլը, հէր տազիգէ մութթալի՝ օլաբագ Գրիստոստա գալմազըգ՝ Ալլանըն Բէնտիլին օէվէնլէր իշիւն թէտարիք էթմիլ օլտըղը չէյ տիթ չիւպհէսիլը — Պատ. Էնտրիու Մըրէյ

«Չօգ ատէմէլը Ալլանըն իրատէթիլտէն գօրդարար, վէ լաքին պէն ինտըրըմ քի, Գրիստոսըն մէքթէպիլտէ էօյրէնէպիլէճէլիմիլ էն թաթը տէրսլէրտէնալ իրի՝ իրատէթլէրիմիլին Ալլան թէսլիմ օլմաթ տըր» — Տ. Լ. Մուտի

«Տիւնեատան կէրի չէքիլմէտիքնէ Գրիստոսա եազըն կիտէմէգօին» — Մ.ժովա Բ. Ուէլը

խրիսթիանըն հազիգի մայարընա պագ. տիւնեատան այրըմագ: Պէն տիւնեատան օլմաթըղմ կիպի, անլէր տախի տիւնեատան տէյիլ տիլլէր» — Պատ. Ֆ. Ս. Ուէպթըր

«Գրիստոսա քեամիլ թէսլիմիլէթ քեամիլ բա. հաթըն սըրըր տըր» — Պատ. Էնտրիու Մըրէյ

ՄԻՒՖԵՐՐԱԶ ԽՐԻՍՅՈՒՅԱՆԼԸԳ

(ՎԷՆԳՐԱԿԵ)

Խրիսթոնյանլար՝ վաճիկ օլտըղը կիպի սա՛րի ա-
տէմէրտէն տաճա առուտէ հալ, տաճա էտիպ,
տաճա գուզէթի Վէ տաճա միւֆէրբա՛ն տէիլ
տիւրէր: Պա՛զը խրիսթոնյանլար՝ տիւնեատա էն չօգ
սըզընտը վերէն Վէ պաշ աղըտան քիմէլէր
տիւրէր, Ֆիլհագիգա էն տիւրիքօիլ քիմէլէր
տիւրէր: Անէրտէն պա՛զըլարը գապու Վէ իթթի-
խաղ էթտիքլէրի պիր նէվ՝ բուհանի 'իւմ ի ախ-
լազ նաղարիյեօինէ իթթիպա՛էն սա՛ատէթօիլիյէ
խուսուտի պիր գըլմէթ վերիւրէր: Հէր նէվ՝ մէ-
տէրրէթպախչ հիսս ու տուլղույա էմնիյէթօիլ-
լիք կէօթէրմէքլիք Վէ հէր նէվ՝ Ֆէրա՛պախչ
ֆագիլէթին մէզիյէթինի ինքեար էթմէքլիք, Վէ
հէր մէ՛սուտ հայաթ իւզէրինէ կէօյա անտէ եանս
լըշ պիր շէյ վար իմիշ կիպի նաղարը շիւպիէ
իլէ պազմաղըզ՝ Գրիստոսըն կիւզէլ թա՛լիմինտէն
այըրլարազ պէտպինլիք ֆէլմէֆէսինէ թապի՝ օլ-
մաղըզ տըր:

Տին ի Մէսիհինին պիզէ պէյան էթտիյինէ կէօ-
րէ, մէթուբանէ տինտարըզ էն ա՛լա տինտար-
լըզ տըր: Պիր առէմին քէնտի մէյլ ու միզաճը-
նա գարչը օլարազ տօղրու օլանը իճրա էթմէ-
սինտէն տաճա կիւզէլ պիր շէյ վար տըր, Վէ օ
տա տօղրու օլանըն իճրասը իշիւն պիր մէյլէ մա-
լիք օլմաղըզ տըր: Իթթէքօիլ իթա՛աթտան տա-
հա ալի պիր շէյ վար տըր, Վէ օ շէյ տախի մէս-
րուրանէ իթա՛աթ տըր: Փագիլէթին տէրէճէթի՝
անըն իճրասընըն ինքանա նախօշ կէլմէսիյէ տէիլի՝
անճագ անըն գալպինէ թաթլը կէլմէսինին տէրէ-
ճէսիյէ էօշիւրիւր: Ախլազ ու էվսաթըն հագիգի
'այաթը մէտէրրէթ տիր: Ղերա մէթուբիյէթինէ
պա՛իս օլան շէյի սէվէրսին, Վէ հէր նէ շէյի սէ-
վէրսէն, անա պէնզէր օլուրօշն:

Գէմալը խուլուտէ իթիւրաֆ էտէրիմ քի, խը-
րիսթոնյան 'իւմ ի ախլազընըն տէր մէնպա՛րնը թա՛-
րիֆ էթմէք իւզրէ գուլլանըլան շու եանի Պիղարա-
ղանէ խայրիսանլըզ՝ ճիւմէսինտէն աօլա խօշլանմամ:
Պէն պու թա՛պիրի —նէ անըն սէօղլէրինի, նէ տէ
պիւնէֆօ մատտէիլ— Ինճիլ ի Շէրիֆտէ պուլմայօ-
րըմ: Պիլ՝աքս պէն օրատա պիր էճր ու 'իվազ թա՛հ-
թընտա իճրա օլուրան խայրիսանլըզ պուլուլօրըմ:
Սա՛րիւրէրէ էյիլիք էթմէքլիք հայաթը լէզէթիլի
ղըլմազ, Վէ քէնտի ճանլարըմըզ իշիւն սէլամէթ
պուլմաղըզ տըր: Ալլահը 'իզզէթլէմէք՝ Անա նա-
'իլ օլմաղըզ տըր: Իլք խրիսթոնյանլարըն բուհը
պու իտի: Պօղոս Հերօվէտտէն տաճա մէս՛ուտ
պիր առէմ տէիլի մի իտի: Պետրոս քէնտի հայա-

թընըն զէվգինի Ներսէստան տաճա էյի չըգա՛ր-
մատըմը: Իլք խրիսթոնյանլար հագղընտա, Անէր
մէտէրրէթէ Վէ խուլուտը գալպլէ թա՛ամ էտէր-
լէր իտի, տէյիւ եաղըլմըշ տըր: Օլ էքթի մէ-
տէրրէթ ի հայաթ 'ալմէթ էթմէտիքճէ՝ Գիլիսէ
ինքանլարըն բուհլարը իշիւն քէնտինին իլք ճա-
ղիպէ Վէ լէթաֆէթինի թէքար էլէ կէշիւրէմէյէ-
ճէք տիր: Ասաթիլի Սբ. Փրանսիօնի վէ ճան Ու-
էօլինին զէմանընտա կէօրիւնտիւյիւ միտիլիւ, խը-
րիսթոնյան հայաթընճա վուգու՝ պուլան պէօիլք
ինթիպանտան էվլէլ խրիսթոնյան մէտէրրէթինին ա-
ռար ու 'ալամէթլէրի միւշահէտէ օլուրմըշ տըր:

Էկէր քիլիսէնին՝ առէմէրի տա՛րէն ի բու-
հանիյէթէ կէթիւրմէք խուսուտընտա գուտրէթլի
օլմաթընը, գուլմէթտէ բուհանի նաւր մէնպալը,
պէրրիյէտէ հայաթ փուհարը օլմաթընը իթթէր-
սէք, Գրիստոսըն բուհընտա, տինին ինքանի
մէ՛սուտիյէթէ օլան 'ալազա Վէ միւնառէպէթի-
նի խաթըրմըզտա թուլթըզ, անը թէճտիտ էթմէյէ
չալըշ՝ալըլըզ:

ՀԱՅԱԹ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ

'Ասքը հագրը առէմէրինին չօղու Հէնրի Ուարտ
Պիլըրըն հայաթ սիկուրթաթը իշինտէ ախլազա
մուղայիր պիր շէյ պուլուրմատըղընը կէօթէր-
մէքլիյի քէնտինին վաղիֆէ ի միւքէլէֆէսի իգ-
թիզաթընտան 'ատտ էթտիյինի անլառալար, թէ-
'աճճիւպ էտէրլէր: Օ զէմանլէրտէ էհալինին էֆէյի
պէօիլք պիր գըւմը Վէ Ֆիլհագիգա էքսէրիյէթի՝
սիկուրթա ուսուլընա պիր նէվ՝ գըւմար օլուր
նաղարըյա պաղարլար իտի: Մէս՛էլէ էլիէվմ տա-
հա էյիճէ անլալըմըշ օլտըղընտան, օլ էֆէքար
սայթի գա՛իլ օլմուշ տըր, Վէ վաղթըյա ոսնը մէշ-
քիւք սայրլան շէյ՝ էլիէվմ շախսի պիր վաղիֆէ
հէյ՝էթինի ալմըշ տըր:

Հայաթ սիկուրթաթը իշի օ գատար սիւր՝աթլէ
պէօիլմիւշ տիր քի, սիկուրթա չիրքէթլէրինին
նուգուտ Վէ սէրմայէլէրի էլիէվմ տիւնեատա էն
պէօիլք սէրմայէլէրտէն տիր: Ամէրիգատա էքթի
ուսուլտա թէշքիլ օլուրմըշ հայաթ սիկուրթա չիր-
քէթլէրինին մէվճուտ սէրմայէլէրինին մըզտարը
2½ պիլիսն տօլար, Վէ էքթի եէնի չիրքէթլէրին-
քի 10 պիլիսն տօլարը միւթէճավիլ տիր: Ամէ-
րիգատա հէր պիրի 2,000 տօլարը միւթէճավիլ
մէպլաղ իշիւն սիկուրթա սէնէտինէ մալիք 5 միւ-
իսնը միւթէճավիլ քիմէլէր պուլուրմատա տըր:
Պուհա 'իլալէթէն հէնուզ թէպիյէ օլուրմամըշ օ-
լուպ, մաթլուպ պուլուրան Վէ 2 պիլիսն տօլար
գատար սիկուրթա աղչէսի կէօթէրէն 15 միլիսն

սրնա՛ի սիկուրթա սէնէտլերի պուլունտըղը կիպի, իգթիսարի չիրքէթլեր տախի* վար տըր քի, պուլարըն 6 միւսնը միւթէճափիզ ա՛ղալարը վէ 8 պիւսն տօլար սէրմայէլերի վար տըր: Պու սէպէպտէն Մ. Ամէրիգատա ա՛իլէլէրին նըսֆընտան զիյատէսի սիկուրթա էտիմիշ տէմէք տիր: Եու խուսուսու կիթտիքէ տա՛ա էյի ա՛նլա- չըմագտա տըր քի, հայաթ սիկուրթառը օրթա հալը պիր քիմէնին փարա արթառըմասը իչիւն էն ա՛լա վէ էն էմին վաթըթալարտան պիրիսի տիր, վէ պու սընֆա մէնսուպ օյանլարըն էքսէրի էճօմ- լէրինի սիկուրթա էթտիրմիշ օլտըզլարընտան, ա՛ն- լէրին հուգու գընըն տա՛ա էյի սուրէթտէ հիմայէ վէ մուհաֆագասը իչիւն հիւքիւմէթ թարաֆըն- տան թէտապիրի մուգթաղիյէ իթթիխազ էտիւմիշ, վէ մուխաթարալը իչիւնտէ պուլունտան սիկուրթա չիրքէթլերի եա լազվ էտիւմիշ, եա տա իչիւնտէ տա՛ա էմին էսասլար իւզէրինէ վազ՝ էտիւմիշ տիր:

ՎԵՍԱ՛ԻԹ Ի ՆԱԳԼԻՑԷՃԷ ԹԵՐԱԳԳԸՅԱԹ
(Փրօֆ. Յ. Յ. Մալեմեան, Մէրչէֆ-ն)

5.

4. Կէմլեր վէ վ-փուր- Թարիխէ իլը գիքը օ- լունտան պունտան 4250 սէնէ ազտէմ մէյատանա կէթրիլէն Նոյըն կէմիսի իսէ տէ, Նոյ պու սան- 'աթը ազտէմէն պիլէնլերտէն էոյրէնմիշ օլմասը իթթիմալ տըր: Աստէմէր սու իւզէրինտէ եիւզէն օտուն փարչալարընտան 'իպրէթ ալըպ, աղաճ պէ- տէնլերինի օյարազ գայըզլար եափտըլար: Թէտիր- ճէն պու իլերի կիտիպ իքմալ օլունտը: Հինտի- լէրին վիչնու մասալընտա, Սքանտինափիլը- լարըն Լօհընկըրինտէ, վէ պաչա միլլէթլերին Էօքի ըրվայէթլերինտէ գայըզլար զիքը օլունտըյօր: Ճինիքէթլեր Սողոմօնըն գէմանընտա մա՛լիւմ օլուն տիւնեանըն հէր թարաֆընա սէյրի օէֆա՛ին էթ- մէքտէ իտիլեր: Մըթրիլէրին էհրէմլէրինտէ վէ մա՛պէտլերինտէ պուլունտան բէմլէրտէն ա՛նլաչը- տըղընա կէօրէ, ա՛նլեր տախի կէմիսիլլի փէք էս- քի գէմանլարտա պիրիլեր իտի:

Իլը 'աթըլարտա կէմիլլէրի հարէքէթ էթտիրմէք իչիւն չիմաիքի գայըզլարտա օլտըղը կիպի, եալը- նըղ քիւրէք իթթիմալ օլունտը իտի: Եւֆազ կէ-

*Պունլար պիր թազըմ թէչքիլաթլար տըր քի, պունլարա տախիլ օլանլարտան հէր պիրիսի՝ օէ- նէվի մու՛այեհն պիր մէպալ թէ՛տիյէ էտէր, վէ վէֆաթ էթտիլինտէ, 'ա՛իլէօի խալընըն չիրքէ- թին ազգէսինտէն մու՛այեհն պիր մէպալ ալմազա հազըղ օլուն:

միլերտէ ազ, պէօյիւքլերտէ չօգ քիւրէքէ լազըմ կէիւր իտի: Եւլէն իթթիմալը հարէքէթէ տա՛ա գիյատէ օիւր՛աթ վէրտի: Նէ գէման պաչալարըն մա՛լիւմ տէյիլ տիր, լաքին գատիմ Մըթրիլէր ա՛նը պիրիլէր իտի: Մըթրտա միւթէմէքքին Եու՛նա՛ն վէ Բօմալը թիւճնարըն Թ. Մ. Իլը 'աթընտան պէտ՝ իլէ Պահրը Ահմէրտէն կէչէրէք, 'Արապիս- թան սահիլինտէն Հինտիթանա վէ Ճափալա գա- տար սէյեհաթ էթտիլէրի թատիգ օլունտըյօր: Կիւնճիւ վէ Տինճի 'աթըլարտա Չինլիլեր Սէյա՛նա գատար, վէ սօնրա Պրաթ նէհրինէ գատար կէլ- տիլեր: Տինճի վէ Գընճը 'աթըլարտա 'Արապլար Հինտիթան թարաֆլարընա կիթմէյէ պաչալարը- լար: Պու սըրալարտա փուսուլա եախօտ գըպէ- նիւմա իթթիմալը Չինտէն 'Արապլար վաթըթառըլէ Իսքէնտէրիյէ կէտի, վէ օրատան էվրօփալըլարա մա՛լիւմ օլուն: 13իւնճիւ 'աթըտա Գահիրէ էվրօ- փա իլէ Ասիա միյանէսինտէ էն մուհիմ թի- ճարէթ մէքէզի օլմուշ իտի, վէ Նիլ նէհրի իւզէ- րինտէ 36 000 կէմի իչիւմէքտէ իտիլի գիքը օլուն- տըյօր: Քէչիթիյաթ տէհրի թա՛պիր օլունտան 15 16 վէ 17նճի 'աթըլարտա Փօթուկիլլեր, Իսփանիա- լըլար, Ճէնուիլլեր, Վէնէտիլլեր, Հօլանտալը- լար, վէ էնճամ ինկիլիլլեր տիւնեանըն հէր թա- րաֆընա եւլէն կէմիլլերիյէ սէյեհաթ էթմէքտէ պուլունտըլար: Կէմիլլէրին պէօյիւքիլլիւ 19ընճը 'աթա գատար չօգ թէպտիլ օլունմատը: Վէնէտիլ- տէ 500տէն 900 թօն գատար համը իս- թիապիսի օլան կէմիլլեր վար իտի: Պէօյլէ պիր կէմիտէ 150 քիւրէքէ վէ 50 գատար մէմուր վէ սա՛իրէ պուլունտը իտի: 1423տէ Վէնէտիլլտէ պէօյիւք, քիւչիւք 3345 կէմի պուլունտալ, թազ- րիպէն 36.000 թա՛իֆէ իթթիլտալ իլէ, սէնէտէ 5.000 000 0. Լ. գատար ախազէթա էտէրլեր իտի:

Վափօրլար ինտա օլունտըգտա, եւլէն ար- թըզ պարիթ օլմուշ զանն էտիլէպիլլը իսէ տէ, հալ էօյլէ տէյիլ տիր: Վափօրլար՝ միւսա՛իտ ըիւզիկեար- լարտան իթթիֆատէ էթմէք իչիւն, իօլիմլէրինէ 'իլափէթէն եւլէնլէր իթթիմալ էթտիլտէն մա՛տա, եւլէն կէմիլլերի տախի տէվամ էթմէքտէ տիր: Տէմիր եօլարը վար իքէն, եինէ արապաճըլարա, գաթըրճըլարա վէ տէվէնլէրէ իչ պուլունտըղը կիպի, վափօրլար նէ գատար տա չօղալա, եինէ եւլէն կէմիլլերինէ իչ պուլունտաճազ տըր: Վա- փօրլարա եիւք թալըմազ, եազըն իսքէլլէրէ կի- տիպ կէլմէք, վէ գապա եիւքլեր նազի էթմէք ի- չիւն եւլէն կէմիլլերի տա՛իմա լազըմ օլաճազ վէ իչ պուլունտազ տըր: Եւլէնին գուվլէ ի մու- հարիքէսի ըիւզիկեար օլտըղընտան, սէրմայէսի վէ

իշխեթմէք մէսարիֆի ազ տըր: Իմտի ուճուզ քի-
րա իլէ Իտարէ էտէպիլիւր, վէ նազլը միւսթա՛նէլ
օլմայան մալլար իշիւն վափօրլար իլէ րէզապէթ
էտէր: Պու սէպէպտէն եազըն սէնէլէրտէ պէօյիւք
եէլքէն կէմիլէրի չօղալմագտա տըր: Ամէրիգատա
եէտի տիրէքլի վէ չէլիքտէն պիր եէլքէն կէմիսի
եափըլմըշ տըր քի, 133 մէթրօ պօյուլ օլուպ, 7,500
թօն հաճմը իսթիյապիօի վար տըր: Էլեէվմ
տիւնեանըն էն պէօյիւք եէլքէն կէմիսի Համպուրկ-
տա չէլիքտէն իմալ օլընան Փըօյըն նամ 5 տիրէքլի
տիր: պօյուլ 133.5, էնի 16 վէ տէրիւլիյի 16 մի.,
օրթա տիրէյի 68 մ. վէ 43 տանէ եէլքէնիւնին սաթհը
ճէմ՛ան 5,560 միւր. մ. օլուպ, 8,000 թօն եիւք
նազլ էտէպիլիւր: Եէլքէն եարըշ իշիւն եափըլան
խուսուսի պէօյիւք եէլքէնի կէմիլէրտէն պիրիսի,
Կլասգոտա ինչա օլուսան Կլէնֆօլք, 57 մ. ուզուլ
վէ սէրէն տիրէյիւնին թէփէսինէ գատար 33 մ.
եիւքսէք օլուպ, սա՛աթտա 16 տէնիզ միլի գաթ՝
էտէպիլիյօր:*

Վափօր թա՛պիր օլուսան կէմիլէր պուխար
գուվէթիլէ իշիլէրլէր: Իլք՝ամէլի թէճրիպէյի 1707,
Սեպ. 27 թարիխիւնտէ Փափէն նամ պիր Ֆրանս-
ազ Ալմանիանըն Ֆուլտա նէհրի իւզէրիւնտէ իճրա
էյլէտի: Պու իճատ ունուտուլտու: Ուաթ՝ իպիւմ
մաքինասընը, Միլլըր վէ Սիմիսկիթըն քիւրէքլի
թէքէրլէքլէրի իճատ էթտիլէր, Բօպըրթ Ֆուլթօն
իսէ 1803տէ Սէյն նէհրի վէ 1807տէ Հուսսօն նէհ-
րի իւզէրիւնտէ մէզքիւր իճատլարը պիրլէշտիրէքէք,
վափօր իշիլթմէնին սուհուլէթիւնի կէօթէրտի, վէ
սէյրի սէֆա՛ին իշիւն եէնի պիր տէվը քիւշաւ
էյլէտի: Հուսսօնտա իլք իշիլէն վափօր, Բիւրնիլ,
42.6 մ. պօյտա վէ 4.5 մ. էնտէ օլուպ, 20 աթ
գուվէթիլէ սա՛աթտա 4-5 միլ գաթ՝ էտէր իտի:
Օգիանօտու իլք տէֆա՛ կէչէն վափօր 1819տա
Սափանատան Լիվըրփուլա 26 կիւնտէ կիթ-
տի: Ինկիլթէրրատա իլք վափօր 1812տէ իշիլ-
մէյէ պաշաւտը: Ֆրանսատա 1820տէ: Իլք հարպ
վափօրու 1823տէ Ֆրանսատա եափըլաւ: 1824տէ
իլք տէֆա՛ օլարազ պիր Ինկիլիզ վափօրու Հին-
տիսթանա սէյսահաթ էթտի: Իլք վափօր գուվ-
փանեազը 1825տէ Ինկիլթէրրատա թէշքիլ օ-
լուսան Ժիւլիւլ Սիւյն Նափէլա՛ն Գօֆա՛նէ օլուպ,
վափօրլար օլ գէման սա՛աթտա 9 միլ գաթ՝ էթմէ-
յէ պաշաւմըշ իտիլէր: Վափօրլարտա իքի պէօյ-
րիւնտէ եաթօտ գըշ թարաֆընտա չարիւլար գուլ-

Օգիւլէրիւն օիւրա՛թը Դէնէլ Ֆիլ եաթօտ սալթ
Ֆիլուղէթիլէ պէյան օլուսուր քի, գարա միլիւն-
տէն պէօյիւք օլուպ, 1,855 մէթրօյա միւսալի տիր:

Լ
անմագտան իսէ, գըչտա ճէօիմ վիտա չէքիւնտէ
պիր չարիւ իսթի՛մալը 1829տա Թրիէսթէտէ թէճրի-
պէ օլուսուր իսէ տէ, պիր գազա սէպէպիւնտէն
տէվա՛մը մէն՝ օլուստու: 1836տա Ինկիլթէրրատա
Սմիթի՛ աշի չէյի իտիսալ էթտի: Պու ուսուլ
խուսուսա ֆուրթուսա էսնասընտա տիրէրիւն
փէք ֆա՛իզ օլարընտան, չիմտի տէնիզ իւզէրիւն-
տէ չօգնա պու միւսթամէլ տիր: Վափօրլար ինչա
էթմէք սան՝աթը փէք թէզ թէրազգը էթտի:
1823տէ Ամէրիգատա 300 վէ Ինկիլթէրրատա 160
վափօր իշիլմէքտէ իտի, վէ անտէն օօնրա պիւ-
թիւն տիւնեատա պուսիւրըն՝ աւտէտի փէք թէզ
թէքէսօիւր էյլէտի:

ՔիլիսէՏԵ ՌԻՅՈՒՑԱՆ ԵՒՏԻՔՈՍԱՐ
Ա՛մալ. 20. 9.

(Վեր. Յակոբ Երանէն, Աֆ. Գարահանը)

2.

Կէրէք ճիւմանի, կէրէք րուհանի ուզուլ իշիւն
սէպէպիւր հէմ տախիւտէն, հէմ տէ խարիճտէն
տիրլէր: պա՛զը քիմէլէր ուշուսազա մէյիալ օլարը
կիպի, վա՛ըզլարտանտա նիշէլէր ուշուսթմագտա մա-
հիր տիրլէր: Մէչք օտասընտա ուշուսան վա՛ըզլար
միւնպէրտէ տախի ուշուրլար: վէ վա՛ըզ քէնտիօի
ուշուրթա, պիթթապի՝ ճէմա՛աթ տախի ուշուսա-
ճագ տըր: Պիր չօպան օիւրիւսիւնիւ պէքէմէզ
վէ անիլէրի րուհանի մէրալարտա տօլաշտըրմագա,
անըն ճէմա՛աթընը կէվէք, վէ կէնճիլէրիւնին տիւն-
սիզ վէ ախազօրը օլմալարը՝ աճա՛իպ մի տիր:

Վա՛ըզլար քէնտի խըտմէթլէրիւնտէ նէ գատար
սատըզ վէ այըզ օլուրլարտա տէյէր: Զիրա ճէմա՛աթ
քիլիսէտէ ուշուտըզճա, անտէն րուհանի էօիւմ
հասըլ օլուր: Վա՛ըտա ուշուսան պիր ճէմա՛աթ
ղըտա ալամազ, գալպիւնտէ րուհանի աթէլ պու-
լուսամազ, թա՛իւմ էտիլէն հագիգաթտան խապէր-
տար օլամազ, աճ կէլիպ, թօզ կիթմէզ, թօզ կէլիւ,
աճ կիտէր:

Իմտի ճէմա՛աթը վա՛զ վազթընտա ուշանըզ
սազլամազ իշիւն նէ՛ չարէլէր միւ՛էսօիւր օլուր:
Մէվսիմին սըճաղընը գալտըրամազ, մէվզըն միւ-
սա՛իտ օլմայան հալլէրիւնի թէպալի էտէմէզ իսէք:
Եիւնէ պա՛զը չարէլէր վար տըր: 1. Ուշուս կէլմէսի
մէվսիմինտէ վա՛ըզլար քէնտի միւնպէրլէրիւնի պիրի-
պիրիլէ տէյիշէպիլիլէր: Պու տա փարա իլէ օլուր:
2. Ուշուս մէվսիմինտէ վա՛ըզլարտա կիւզէլ ֆիթը-
լէրի հալի նազլիլէթլէրիւն պուլուսամազ ֆա՛իտէլի
օլուր: 3. Նէ օլուրտա օլուսն, վա՛զ գըսա օլմալը
տըր: Պու խուսուստա պա՛զը միւսթէսնա հալլէր
պուլուսնա պիլիւր: Օլապիլիւր էօյլէ մատտէլէր քի:

նին վարտեմի օլմագլըղա շայեթէ պիր հալէ վազ' էթմէք պապընտա Փեննաայը պիր ալէթ մազամընտա իթի'մալ էթախի կիպի, պիզիմ տախի թարիգիիդ Ալլահըն թարիգի, իրատէթիմիդ Անըն իրատէթի օլմասընը արզու էտէր իսէք, պիզի թաթհիր վէ թա'լիմ էթմէք պապընտա պիզէ վերիմիշ օլան չօնուզարըն պիզէ թա'լիմ էթմէքտէ օլաբզարըն սապր, ճէհտ, իման վէ մուհապպէթ տէրօլէրինէ տիգգաթ էտէլիմ, Անլէրտէն երևզ չէվիրիպ, իթա'աթ թալէպ էթմէմէլիյիդ. լաքին սապրը օլմագ, քէթ վէ սապրը քէ քէզլէրտէ պուլունմամագ, վէ անլէրին եափաբզարըն հէր եանլը շէյի նազարը էհէմիյէթէ ալմամագ իչիւն տու'ա էթմէլիյիդ: «Մուհապպէթ թէ'էննի էտիպ, լուծֆ իլէ մու'ամէլէ էտէր:» Գալպէրիմիդտէ Գընդու Գոհապպէլի օլմալը տըր:

3. Աննա պիզի էվատարըմը իչիւն թագադառն թախսիս օլունմուշ պիր մուհապպէթ թալըմագլըղա թա'լիմ էտէր:

Ուզուն միւստէթ ինթիզար վէ էլէմլէրտէն սօնրա, քէնտի պիրիճիյի օլան սէվկիւլիւ Սամուէլ տօղտուղընտա, տէր'ազապ վա'տընը թէզէքթիւր էտիպ, անը Ալլահա վազֆ էթմէյէ րազի օլտու: «Եւ' Ռապպ, անճագ պիր օղլում վար տըր, անը ալմա, էկէր պաշգա պիր օղլու տահա վէրէճէք իսէն, պունու սանա վէրիլիմ: Գըզ օլտա իտի, պէլքի վէրմէք իթէր իտիմ, ամմա օղլան տըր. հէմ'աէ զա'իֆ իւլ պիւննէ, խաթա օլմայըպ, գուվվէթլի վէ կիւզէլ պիր օղլան տըր, անը նա'ուր վէրէյիմ» կիպի պէհանէլէր կէթիրմէտի: Էվլէթ, ապա պինմամագ էօզիւրլէրի կէթիրմէյիպ, սէվկիւլիւ Սամուէլինի մէ'ուտա պիր գալպլէ Ալլահա թագադառն էթտի, Աննա թախսիս վէ վազֆ էտէճէք պէօյլէ զիզըյմէթ պիր հէտիյէյէ մալիք օլտըղը իչիւն զայէթ մէ'օրուր իտի:

Պու կիւն սիզէ չունու սիւ'ալ էթմէք իթէր իմ: Ալլահտան պանա պիր առէմ վէրիլտի տէյէն Եւա' կիպի մի սինիդ, էկէր էօյլէ իսէ, պու օղլան պէնիմ ֆա'իտէմ իչիւն տօղմուշ տըր, տէյէճէք օինիդ, «Նի'չիւն 'աճէպա քէնէլէր չապուզ կէչմէյօրլար քի, օղլում պէօյլիւլապ, պանա եարտըմ էթօին, չիմտի պէն քէնտինի գալըրտըղըմ կիպի, սօնրա տա քէնտի պէնի գալըրտըն, վէ զայրի խիւլեալար իլէ օղրալըրտընը. պու թամմ պիր փազարըղ տըր քի, չօք փէտէր վէ վալիտէլէր պիլմէյէթէ եափարլար: Գօրգարըմ քի, քէնտի օղլալարընա փաթա մագամընտա պազանլար փէք չօք տըր: Էկէր պէօյլէ տիւչիւնիւլմէյօր իսէ, եա նի'չիւն պիր չօք փէտէլէր տահա իչլէմէյէ գուվվէթ վէ իզթիտարլարը վար ի-

քէն, էվատարընըն էլի իչէ եթէր եթմէղ էլլէրինի իշտէն չէքիպ, անլէրին երևզիւնտէն եչիպ իչմէյէ չալըլըրլար, վէ անլէրին փարալարընա կէօք տիքէրլէր: Պունու պէն լաֆ տէյիւ քէօյլէմէյօրըմ, թամմ պու ճինս մու'ամէլէ էտէն նիչ' փէտէլէր կէօրմիւշ իմ:

Պիլա շիւպէ ինթիյարըղըմըն կիւնլէրինտէ էվատարըմըն պիզէ մու'ամէլէթ էթմէսի մէ'մուլ օլունըր: Էկէր անլէրի լաբզըյա թա'լիմ ու թէրպիյէ էթմիշ իսէնիդ, անլէր տախի սիզէ եարտըմ էտէճէլէր: Լաքին իւճրէթինի, մէնաֆի'ի շախսիյէնի տրամագ րուհընտան սագըն: Օլա պիլիր քի, Եւանըն օղլալարը կիպի անլէր հիչ պիր շէյէ եարամագլար:

Աննա կիպի' մի սինիդ. էկէր անըն կիպի իսէնիդ, «Պէնտէնէ Ալլահըն իհսան էյլէտիի էվալտ տըր» (Թէք. 33. 5.) տէլէճէքօինիդ, եախտ Դաւիթ կիպի էվալտ, Ռապպ թարաֆընտան միւրա տըր» տէյիւ պէյանը էֆքար էտէճէք օինիդ: Օլ վազըթ էվատընըր Ալլահ իչիւն իլլէմէլիյէ վազֆ էտիպ, պիր վաբ'ը, հիչ օլմագա խրիսթիյան վէ միւսթազիմ պիր թաճիր, մու'ալիմ, եախտ չիթթի օլմագլըղա փէվլէրտէ էտէճէքօինիդ:

Երեսու իչիլէրէ նէ գաաար չօք հասրէթ չէքտի. շակիրտլէրինէ «Կիտինիդ» վէ Պետրոսա «Գուզուլարըմը կիւթ» տէյիւ պուլուրտու: քէզալիք պաշգա պիր տէֆ'ա, «Հաստ Սահիպինէ քէնտի հաստաընա իչիլէր կէօնտէրմէթ իչիւն նիյազ էտինիդ» տէյիւ թէնպի'ն էյլէտի:

Էկէր օղլուն մահիր վէ զէք իսէ, Ալլահ անը օլտըղը կիպի լէքէօիդ, գուսուրսըղ վէ մագպուլ պիր գուրպան տէյիւ թալէպ էտէր:

Էվատարըմըն քէնտի պաղընտա իչլէմէք պապընտա թա'լիմ էթմէք իչիւն, Ալլահտան պիզէ թէպիմ օլունան էմանէթլէր մագամընտա կէօքէտիպ, հէր հանկը պիր թարգտա անըն թարաֆընտան տալէթ օլունտըղընտա «Դիւթիւն միւտալէթ ի 'էմօրիւմտէ օ Ռապպա արիյէթ օլանագ տըր» եախտ Սամուէլ կիպի «Ռապպա խըմէթ էթօին» տէյլիմ:

ՏՕԳ. ՎԱՐԴԱՆՆԱՆ

(Թէք. Գ. Գըլէքթիւն)

Տօգ. Կար. Վարդանեան թախմինէն 1833տէ 'Այնթապտա տօղմուշ օլուպ, կէնճիլիյիտէ Ինճիլի ճէմա'աթա տախիլ օլմուշ, վէ Տօգ. Նըթիկտէն թէպապէթէ տա'իր պիր միւստէթ տէրօլէր ալտըգտան սօնրա, 1859տա Տօգ. Փրաթ իլէ պէրապէր Նիւ Եօրգա կիտիպ, օլ չէ-

հրին տար իւր ֆիւնդընտա թահալ ի թէպա-
պէթ էթմիշ տիր։ Միւ՛նեռէսէ ի մէղթիւրէ-
տէ՝ տահա պիր թալէպէ իքէն, մուհարէպէ
զուհուր էթտիյինտէն, քէնտիսի տախի օրտուտա
պիր թապիպ մագամընտա պիր սէնէ գատար իշ-
լէյիպ, վէ 1863տէ տիփլօմասընը ալտըզտան ոսն-
րա, պիր միււտտէթ տէ 'առքէբի խաթթախանէտէ
չալըշմըշ տըր։ Սընֆընտա իւերի շակիրտէրտէն
պուլունարադ, իքի միւքեաֆաթա նա'իլ օլմուշ
տըր։ 1866 իպթիտալարընտա թիւրքիայա 'ալտէթ
էտէրէք, պիր պուշուգ սէնէ գատար վաթանը օ-
լան 'Անթապը վէ տէրուհի մէմէքէթտէ պա'ըր
աա'իր շէհրէրի գիյարէթ էթտիքտէն ոսնրա, Տէ-
րիաա'տէթէ 'ալտէթ էթմիշ։ վէ 1867, Նոյեմ-
բերտէ թէ'էհիւլ էյլէյէրէք, օլ վազթտան վէֆա-
թը կիւնիւնէ տէք պուրատա թէմէքքէն էյլէմիշ,
վէ պիր թապիպ մագամընտա իշլէմիշ տիր։

Տօգ. Վարդանեան հալիմ թապի'աթլը վէ մէր-
համէթի պիր զաթ օլտըղը միւնառէպէթլէ, քէն-
տիսի թանըյանլարա ռէվկիւլիւ պիր տօսթ օլտը-
ղը կիպի, քէնտի սէն'աթը իլէ չօղլարա մէճճանէն
մու'ալէնէթ էյլէմիշ տիր։ Ա'զաթը պուլունտըղը
լանկա քիլիսէտիստէ սէնէլէրճէ միւտտէթ Հոգա-
բարձու ա'զաթը մագամընտա խըտմէթ էյլէմիշ օ-
լուպ, անճադ շու ոսն սէնէտէ քէնտիսին ռէճալա-
րը իւղէրինէ քիստիսին օլ մէ'ուլիյէթտէն մու-
'աթթուլմուշ տըրլար։ Վէ քէնտիսի սուլի ու սէ-
լամէթի սէվէն պիր զաթ օլտըղը իշլիւն, քիլիսէ-
տէ տա'իմա սէլամէթ իշլիւն չալըշան պիր 'ու-
նուր օլմուշ, վէ պու սէպէպտէն ճէմա'աթըն հիւր-
մէթինէ մագհար օլմուշ տըր։ Սօն սէնէլէրինտէ
թէաաթիւֆ էթտիյի միւլքիլաթ վէ միւղայագա-
լարտա իպրադ էյլէտիյի սապր ու թէհամմիւլ մէտ-
նէ չայան իտի։ Պուսուսա պու ոսն խաթթալը-
ղընտա վէֆաթընըն մուհագգադ իտիյինի անլատը-
ղընտա կէօթէրտիյի իթմինան վէ խրիսթիյան
թէօլիմիյէթի փէք միււթահանէն իտի։ Վեր. Ա.
Շմաւոսեան քէնտի իլէ կէօրիւշտիւլիւնտէ, պու
'իլէթին էյլիտէն գուրթուլմայաճաղընը, վէ
լաքին քէնտիսին էօլմէյէ հազր իտիյինի պէյան
իլէ, «Գու նէ էյի էօլիւմ տիր», տէմիշ տիր։ Սօն
կիւնէրինտէ քէնտիսի գիյարէթ էթտիյիմիգտէ,
պիլէ խիթապէն, «Գատուլի, Ա-եթաթէտէ Նը-
բօրդուլիւն հագգընտա եագտըղընը պէնտիսիդ-
տէն մէլուսն վէ միււթէֆիտ օլտոււմ տէտի։
«Օլ Նրորդուլիւնըն շիմտի, խաթթալըղընըտա
եանընըտա պուլունտըղընը պիրի սինիդ, էօյլէ
տէյիլ մի։ Օ սիլէ փէք եագըն տըր» տէտիյիմիդ-
տէ, «էվլէթ, պիրիթիւմ տէտի։ Պիր ադ տուր-
տըղտան ոսնրա, «Լաքին եանըմտա նէրտէ տիր»
տէյիւ ոսրոււ։ «Տէրուհիտէ տիր» տէյիւ ճէվապ
վէրտիյիմտէ, «էվլէթ, իշլէ պու տըր սօղրուսը»
տէյիպ, «Ահ, ինճիլին սատէլիյի տէյիւ նիտա էյ-
լետի։

Տօգ. Վարդանեան կէրիտէ գէճէ ի միւլթէրէ-
մէտի իլէ պէրապէր տէօրթ էվլատ տախի պրրադ-
մըշ օլուպ, իքի միւլթէէհիլ գըղլարընտան պի-
րի Ամէրիգատա, պիրի Տէրիաա'տէթտէ, քէպալիք
իքի օղուլարընտան պիրի Ամէրիգատա, վէ պիրիթի
պուրատա պուլունմագտա տըր։

ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳ

Գոյա Փուշուր — 100 խանէլի պիր գարիյէ օ-
լուպ, պուրայա սապըգ մու'ալլիմ Սահակ էֆ.
հիմմէթի իլէ խալլի Գիթապը Մուգատտէս վէ
գըմմարը տաղըլմըշ տըր։ Էհալիթի Տ. Բարսեղ
հայր վէ Վարդապառ քահանա տէլալէթի իլէ քէ-
մալը կէրմի իլէ պիր մէքթէպ պինառը ինչա է-
տիյօր։ Իսնլը. Պուշտա տախի 180 գատար էրմէ-
նի վար տըր։ պուրատա վագթը իլէ էյի պիր մէք-
թէպ վար իտի իսէ տէ, շիմտի պիրադ զա'իֆլէնմիշ
տիր։ Տ. Արսէն վէ Տ. Ենսվը նամ քահանայար
եէքտիկէրիյլէ օլան մուհապպէթլէրի վէ մէքթէպ
տօղրուլան խալիս արղուլարը, թա'լիմ ու թէրպի-
յէնին իլէրի կիթմէտինի վէ Գէլամ Ուլլահըն եա-
յըլմառընը թէ'մին էտէր ուրէթտէ տիր։ Գոյա-
լէօյ. Պու գարիյէտէ տախի 200 խանէ էրմէնի պու-
լունուպ, 3 քահանայ վէ 2 մու'ալլիմէ մալիք
տիր։ 12-15 սէնէ էվլէլ, Տ. Երեմիա քահանայ
ղըղլարը թա'լիմ էթմէյէ չալըշմըշ տըր։ Զէնի.
Պուրատա 200 գատար էր. խանէթ օլուպ, պու
ճիվարտա Դըղըլ ըրմադ քէնարընտա Զաթտան
ոսնրա էն կիւղէլ պիր մահալ տըր։ Պուրատա
պուլունան Տ. Վահան քահանայ տիրայէթի, զայ-
լէթի վէ ֆէտաքեարըղը ճիհէթի իլէ պու գարի-
յէնին էհալիթինէ պիր բուհանի պէրէքէթ օլմուշ
տըր։ Միւմաիլէյի հէք քէն սէվիյօր. վէ անըն
աա'յ ու գայրէթի իլէ պիր տէ օղլան մէքթէպի
քիւլատ օլունմըշ տըր. պու մէքթէպտէ քէօյլէր-
տէ նատիր կէօրտիւլիւմ պիր շէյի կէօրիւպ, մէս-
րուր օլտոււմ, եա'նի գըղլարըն օղումառընա էհէմ-
միյէթ վէրիլիյօր վէ օղլանլար իլէ պիրիլէտէ
օղուլօրար. վէ եագընտա տա այրընա պիր զըղ
մէքթէպի քիւլատ էթմէյէ գայրէթ էտիյօրար։
Միւմաիլէյի Ալլահըն Գէլամընըն եայըլմառը պա-
պընտա տախի ադ հիմմէթի օլմայօր։

Կէհէլէ. Պուրատա էթրաֆտա օլան 10-15
գարիյէրտէն էն պէօյիւլի տիր. Լոււ. վէ Փրօ.
800 խանէ գատար պուլունընը, Լոււ. պիրատէր-
լէրիմիդ մէքթէպ հագգընտա էյի գայրէթ կէօ-
թէրմէքտէ օլտըղլարընտան, կիւղէլ պիր մէքթէպ
պինառը վէ էյի խօնալարա մալիք օլմուշ տըրլար։
Փրօ. ճէմա'աթըմըղ տախի Վեր. Բարսեղ Տօնիկեան,
մու'ալլիմ Գէթըգ վէ Լուտէր էֆ.լէր վէ չալըշտան
մէքթէպ իտարէ ա'ղալարը սայէտինտէ 'ալի տէրէ-
էտէն պիր մէքթէպէ նա'իլ օլմուշլար տըր. անտէ
10 գատար թալէպէ լայըղը պիր ուրէթտէ թա'-
լիմ ու թէրպիյէ էտիլմէքտէ տիր։ Պու մէքթէ-

պին Յուլիոս 7 ձիւմ'ա կիւնիւնէ միւսաւորֆ խըտ-
մէթինտէ հազրբ պուլուննաւ, իյէրի թալէպէլէրին
նութզլարընը իսթիմա' էտէրէք, կէօթէրտիքլէրի
թէրազզը էօթլէրինտէն միւթէլէզզիզ օլտուժ.
Փազ. Պատ. Փառլ միւստէթլէրինի պիթիթէն 5
թալէպէլէ խայրլը նասիհաթլար վէրէրէք տիպ-
լուժայար թէվզի' էյլէտի: Վա'րզ վէ մու'ալլիմ
հէմ իտարէ ա'զայարը էթէնտիլէր պու զայ-
րէթտէ տէվամ էտէրէք, պաշլամըլ օլտըզլարը
բուհանի ուլանըզլըզտա թէբազզը էտէճէքլէրի
վէ մէքթէպլէրինին միւսթազպլէրինտէ թաճթը
թէ'մինաթա ալանազլարը մէ'մուլը գալի տիր:

Ե. Մ. ՄԱՍՏԻՅԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՄԵՔԹԵՊԻ ՏԵՐՍԼԵՐԻ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԷ ԲԱՆՏԱՍԱՐ

Դան. 5. 17-30:

Հ. Կ. 1, 1903, 40-42 րէր:

ԱՅԵԹԻ ՔԵՐԻՄԷ, ՄԵՋ. 34. 16:

Եկէ՛ք 'Եպաթէլ. Փ. Էրն. Դան. 5. 1-9: Պիր
զիյաֆէթտէ միւսքիրաթըն պուլուննաւորը, սօնրա-
տան օլ զիյաֆէթտէ նախօյ հալլէրին գուհուրընա
պատի օլա պիլիր: Սուլ. Դան. 5. 10-16: Դանիէլ
տէյիլ Եալընըզ օթըսօյ տէյիլ իտի, անճազ նուրա
վէ հիթմէթ բուհնա տա մալիք իտի: Զուլ. Դան.
5. 17-30: Ալլահըն պիղէ օլան ինսան վէ միւսա
'ատէլէրինտէն սէվզ օլունարազ, կիւնաճտան ին-
թինապ էթմէլի իզ. Փէն. Երեմ. 52. 12-19: Ալ-
լահըն 'ինտինտէ գըլմէթի օլան շէյ' հէյքէլ վէ ա-
նըն էտէվաթը տէյիլ, անճազ գուտսիյէթ վէ սա-
լահ տըր: Զի'մա. Երեմ. 51. 47-58. Բապզըն
խտարէսինտէ րի'այէթ ի խաթըր Եօզ տըր: Զ. Էրն.
Էմա. 1. 20-23: Բապզըն թա'զիթինտէն միւթէ-
նէպպի' օլմազ կէրէյիզ, Կիւն. Դուկ. 12. 13-24:
Ալլահըն թարաֆընտան 'ազլըզ 'ատտ օլունմազ
նէ' տէհէլթի պիր շէյ տիր:

Իգահաթ. — Տէրսին վազթը' Թ. Մ. էվ. 539: Բա-
բելոն օլ վազթտա էն զիյատէ մա'մուր պիր հալտէ ի-
տի: Բաղտասար, Նարուզոդոնոսորըն օղլու օլ-
մայազ, պէլքի անըն թօրըն իտի: Լաքին անըն
խալէֆի օլտըզը իչիւն, օղլու թէսմիյէ օլունմըլ
տոր: Բաբելոն խարապէլէրինտէ Կիւրօթըն պիր
քիթապէսի պուլուննալ օլուպ, անտէ Բաբելոնը
զապթ էթմէսի թա'րիֆ էտիմիյ տիր: Բաբելոնտա
քէնֆ էտիլէն պա'զը գայտլար Բաղտասարըն զիք-
րինի էտիպ, անըն Նարուզոդոնոսորըն օղլու Նա-
պօնիտասըն օղլու օլտըզընը զիքը էտիյօրլար: Այ.
18. Դանիէլ վազը'ալարա Ենովայա օլան իմանը-
նըն կէօզիւ իլէ պազրյօր իտի: Վէ հէր շէյի Ալ-
լահըն իտարէսի թաճթընտա կէօրիւյօր իտի: Այ.
22, 23. Բաղտասարըն պու զիյաֆէթտէ մագթէտի

Ենովայա հազարէթ էթմէք իտիյի պու ալէթէր-
տէն անլալըլյօր: Այ. 24. Դաւիթ պու վազը'ա-
նըն Ալլահ թարաֆընտան օլտըզընը պէյան էտիյօր:

Միւրալա մարթէլէր. — Ալլահըն Կիւնաճիւր-
լէ'մալալ: Ալլահ պիղէ նէ' թարիզլէրլէ կիւ-
նանըն մուզիրըն էթիճէսինտէն տօլայը իսթարաթ.
տա պուլուննուր: Վիճտան վաթթաթարյա, կիւ-
նանըն մուզիրըն էթիճէլէրի իլէ, կիւնանըն պա-
զայարըն 'էօ'րիւնտէ կէօրիւլէն մուզիրըն էթիճէ-
լէրի իլէ, պա'զը էյի տալէլէրին նասիհաթլարը իլէ,
մէս. էվալտա վալիտէյնին նասիհաթը, տօթթուն
տօթթա նասիհաթը, քիլիսէտէ վէրիլէն վազլար,
Բ. Մուգատտէս իլէ. վէ սա'իլէ:

Մա'գաթէս շէյլէրէ Նաֆլը հիւրմէլ. Պու նէ'
սուրէթլէրլէ ինրա էտիլիր. — Քիլիսէտէ, Բ. Մու-
գատտէսէ նազաքէն, տիքի մէ'էլէլէրին պահաթն.
տա, 'ա'իլէ 'ալազալարընա 'ա'իտ մէ'էլէլէրտէ,
մուհապպիթ էսէրի օլան իչլէրտէ, սա'իլէրին
մէզնէպի հիսթիյաթընա օլան 'ալազամըզտա վէ
սա'իլէ: Պու խուսուստա տոզրու մէվզը'ի թա-
հին էթմէքտէ ինչքիլաթ պուլուննալընը տէրխա-
թըր էտէլիմ: Պա'զէն տիքին խարիճի 'ալալէթլէ-
րինէ օլ գատար էլէմմիյէթ վէրիլիր քի, անլէրին
հազիզի մա'նաթը ֆէրամուշ էտիլիր. մէս. 'իպա-
տէթտէ վիւճուտըն վազ'իլէթի, Բ. Մուգատտէսին
ինթիգատը, մէզնէպի խուսուստարտա պիղտէն
ֆարզը տիւհիւնէլէրին հիսթիյաթընա հիւրմէթ
մէ'էլէլէրինտէ հուտուտը թէճավուզ էթմէք
վուզու' պուլապիլիր: 'Ումուսի գա'իտէ մագա-
մընտա շէյլէ տէյէպիլիթի. տիքն վէ մուհապպէթէ
'ա'իտ մէ'էլէլէրտէ հիւրմէթի պուլուն, լաքին
մա'նէվիլի' խարիճիյէ, Եա'նի բուհն հարֆա, Եա-
խոտ հազիլիլի' րէմզէ ֆէտա էթմէ:

Ալլահըն Կիւնա 'ալէյիլէրէ հիւրմէլ. — Պու հիւրմ-
տա'իմա տիվար իւզլէրինէ Եազըլմազ, Հէր տալմէ
Ալլահ քէնտի հիւրմիւնիւ իսպար էտէր: Պա'զը
թարիզլէրինի զիքը էյլէ, մէս. Բ. Մուգատտէսին,
վիճտանտա, մուգատտէրին վազը'ալարընտա վէ
սա'իլէ: Պիր ֆի'իլ 'ալէյիլէրտէ Ալլահըն հիւրմիւ-
անլալըլընա, կիւնանընտա իւշ մէվզը' թութա-
պիլիր, Եա անտէն տօլայը կիւնէնէրէք տահա զի-
յատէ կիւնա իչլէր, Եա 'աթըլ գալարազ, հիւր-
միւն էթիճէսինտէ պէլլէր, Եա թէվպէ վէ իսթիլ-
ֆար իլէ Ալլահ րիւճու' էտէր:

Դանիէլի ճէպլէրի. — Սէրսօյ օլմատըլը իլիւն
հազիզի ճէսարէթէ մալիք իտի: Ալլահա ինանտը-
զը իչիւն ճէսուր իտի: Հիւրմէթ բուհնա մալիք
օլտըզը իչիւն ճէսուր իտի:

Բահաթի րէրլէր. — Կիւնանլարըմըզը կէօրէն
վէ անլէրի 'ատալէթ վէզնինտէն կէչիլէն 'ատիլ
Հաթիմի մութլազըն պուլուննալընը տէրխաթըր
էտէլիմ:

Զիյաֆէթլէրտէ միւսքիրաթըն պուլուննալը
'ալէլ'ումուս մուգատտէս շէյլէրէ նազզը հիւրմէ-
թէ գաղաղալար:

ՇՈՒՊՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

1905, Օգոստ. 27/9 Սեպ.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տեղեւորութիւն. Չափը հազրէթի Փատիշահիյէ եւեւան գրալը հազրէթէրի թարաֆընտան 'արգը մուխալէսէթէ մէ'մուրէն պու քէրրէ Տէրիսա'ատէթէ կէմիշ օլան Փրէնս Նիգօլա իլէ գէվճէսի Փրէնս Ալէն հազարաթը եւեւան սէֆիրի Մ. Կրիփարի ճէնապլէրիյէ պէրապէր կէյէն Ճիւմ'ա սէլամըզ րէսմիւնտէն սօնրա, սուրէթի րէսմիւնտէ թարաֆը էչրէֆի հազրէթի Շէհրիյարթտէն գապու պույուրըլմըլար տըր: Պա'տէնու միւշարիլէյիւմա հազարաթը իգամէթլէրիսէ թախսիս պույուրըլան մէրաթիմ տա'իրէի սէնիյէսիսէ պիլ-ազիմէ պիրազ արամ էյլէտիքտէն սօնրա, տա'իրէի սէնիյէի մէզքիւրէյի թէշրիֆի հիւմայուռն շէրէֆ վուգու'ըյլէ ի'ատէի զիյարէթ պույուրըլմըլ տըր: Ճիւմ'ա էրթէսի ազաւմը միւշարիլէյիւմանըն շէրէֆիսէ միւքէմէյ պիր զիյաֆէթի սէնիյէ քէլիտէ էտիլմիշ, վէ Փազար կիւնիւ միւշարիլէյիւմա Օտէսայա միւթէվէճիսէն շէհրիմիզտէն հարէքէթ վէ միւֆորապաթ էյլէմիլէր տիր: Եւեւան սէֆիրի Մ. Կրիփարիսէ մուրաթսա' 'Օսմանի ինսան պույուրըլմըլ տըր: —Թիւրք զազէթալարը պէրվէճի աթի եազըյօրլար: «Օգոստ. 13 իւնիսէն Ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ Ղալաթաւա Գէօմիւրէիւ սօգալընտա Ունճընտան Աքիկ էֆէնիսէն ճէր ու գաթլընտան տօլայը միւթթէհիմ պուլուռնան Կարապետ Վարդանեանըն իճրա գըլընտան մուհաքէմէի 'ալէնիյէսի նէթիճէսիսէն, մէրգուռն ֆիրիլի գաթլը թէ'ամիւլտէն իգա' էյլէտիյի միւթթէնթիգ հուգուրընտա սէպգ էտէն իգարարը վէ մու'այէնէ րաֆօրը վէ շահիւլէր շահատաթը վէ տէլա'իլի սա'իրէ իլէ սապիթ օլտըղընտան, ի'տամընա ճիւնայէթ մա'քէմէսիսէն գարար վէրիլմիշ տիր:»

Վէլայ-Է Շահ-Է. Եէմէն վալի վէքիլի վէ գուվվէի 'ուսուլմիյէ գօմանտանը Միւշիր Ֆէյզի փաշա մագաւմը սաւաթէթ'ուգմայա Օգոստ. 18/31 թարիխիլէ շէքաիյի պիր թէլէկրաֆիսա'մէտէ տէյօրքի, «Սանա'այա 3 սա'աթ մէսաֆէտէ պուլուռնան Մէսաճիր նաւ սէվզը'տէն տիւն կէճէ Սանա'այա հարէքէթ օլուռնարազ, սապահա գարըր Գա'իւլէհ-հուա Պիրիւ Ղարապ 'աւաքիլի շահանէ թարաֆընտան գապթ օլուռնալը կիպի, պու կիւն 'ասըլար 'աւաքիլի շահանէնիսէ մուհաքէմէլէրիսէ տալանմայաբազ, Ճէպլէի Նասուհա ֆիրար էյլէտիլի, վէ 'աւաքիլի շահանէ նէֆս Սանա'այա տախիլ օլտըղը մա'րուզ տըր:» —Եէմէն վա-

լի վէքիլի վէ գուվվէի 'ուսուլմիյէ գօմանտանը Ֆէյզի փաշայա մուրաթսա' իմթիյազ, վէ Շաքիր փաշայա մուրաթսա իֆթիլար նիյանը 'ալիսի ինսան պույուրըլմըլ տըր: —Կէյէն Ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ սապահըն սա'աթ 8 րատտէլէրիսէն էտիւնտէ Թօփգափու մահալլէսիսէն քեա'ին պիր խանէտէն հարիգ գուհուր էթմիշ տիր: Աթէշ 16 սա'աթ տէվամ էտիլա, Թօփ գափու, Գալա իլի, Թահթա գալա, Մանհաս գափուսը, Ջընտան ալթը մահալլէրիսէնքի խանէլէր վէ սա'իր պիւնալար միւլթէրիգ օլմուշ տըր: Հարիգին սըրֆ պիր էսէրի գազա' մը օլտըղը, հօգսա սիկուրթա պէտէլիստէն իսթիֆատէ էթմէք էմէլի մէլանէթ-քեարանէսիլէ գա'ստէն մի իգա' էտիլտիլի մահալլէնա իճրա էտիլմէքտէ օլան թահգիգաթ նէթիճէսիսէն թէպէյիւն էթմէսի թապի'ի տիր: Բոււմ, Էրմէնի, Մուսէվի մահալլէրի քեամիլէն ետնմըլ օլմաթը նագարը տիգգաթա ալընըրսա, հէր հալտէ պիր գաշ պին խանէնին ետնտըղը մա'էթթէ'էս-սիւֆ անլալըմագտա տըր: Խանէլէրտէն մա'տա ետնտան էպիլիյէնին պալլըճալարը Հաւթի ճա'մի'ի իլէ 3 մէսհիւ, 1 մէտրէսէ, 8 մէքթէպ, 13 սինաղօն, 5 խան, թագրիպէն 200 տիւքքեան տըր: Պուշյարտան պաշա, Բոււմ քիլիսէլէրի, Էրմէնի քիլիսէսի վէ մէքթէպի, Գաթթիք քիլիսէսի, Բուսիս գօնոօլսիսանէսի, Պուլկար ճըմապ մէքթէպի իլէ, տիկէր պիր Պուլկար մէքթէպի, պիր Մուսէվի մէքթէպի, 10 պապ քեարկիր հուպուպաթ տէփօթը, վէ սա'իր էպիլիյէ ետնմըլ տըր: Սիկուրթա գուլմիսնեալարընըն էն ազընտան 160 պին լիրա միւթէզարրիլ օլտըղարը մէրվի տիր: Պա իրատէի Շահանէ աֆէթգէտէկեանա հէր կէսնէ մու'ավէնէթ իֆա օլուռնմըլ տըր:

Միւլէնէլլէ. Թէսարրուֆ իտտի'աթը' սէնէտ ի Խազանիլէ միւսթէնիս օլտըղը թագաթիտէ հազը մութաօարըրքին թապի'ի օլտըղը, վէ էկէր պէյն սէնէտլէրիստէն վէ եախօտ եալընըզ իտտի'աթան 'իպարէթ իսէ, նիգաւի մահալլէրիսէ վէրիլէճէ հիւքմ մուհէպիսնէ մու'ամէլէ իֆաթը թէգարրէր էյլէմիշ տիր: —Պուլտայըն նագ ու ֆիւրուլթընտա չիֆթիլէրիս վէ տօլայըսըլէ թիւճաւարըն զարարտիտէ օլմամաթըն թէ'միւնէն միւթթէսալ թէտպիլէրիս թաթպիգի, վէ քիլիլէրիս տա'իլա մու'այէնէ վէ թէֆթիլի էմր օլուռնմըլ տըր: —Խալիլէրէ մուգթագի երւնիւն իսթիլարը զըմ-նընտա մէք'ի օլան 'աթիգ ուսուլլէն թէքքիլէ, սօն սիսթէմ մաքիւնալար ճէլպի, վէ պօյալարըն տախի սաֆիլէթիսէ տիգգաթ էտիլմէսի հազընտա իֆա ի վէսայա պույուրըլմըլ տըր: —Նէհրէր վէ շայար հանկի գարիլէնիս հուսուտը տախիլիստէ ճէրէյան էթմէքտէ, վէ գարիլէ էհալիսին հէտիլտէ պիր վաթիգա վար իսէ, անլէրէ 'ա'իտ օլաճալը, վէ վաթիգաթ պուլուռնմայանլար պիր իտտի'աթա պուլուռնալարը թագաթիտէ, ճէրէյան էտէճէք մուհաքէմէնին նէթիճէսիսէ կէթրէ մու'ամէլէ իֆաթը զարարկիլ օլմուշ տըր:

—Հիճազ տէմիր Եօլու խաթթընը տահա 30 քի-
լոմէթրօ իլերիյէ տօղրու բայ ֆարշ էտիլտիյի,
վէ Հայֆա չիւ'պէօինին Հոկտեմբերէ դատար
խիթամ պուլաճաղը, վէ խաթթը մէզքիւրըն
իւշ սէնէյէ դատար Մէտինէյէ վաթըլ օլաճա-
ղը Կաղըլըն տրր: —Էճնէպի փիյանգօլարընըն
հիշ պիր Եէրտէ սաթըլմաթընա մէյտան վէրիւ-
մէ-վէօի լազըմ կէլէնիւրէ իշ'ար պուլուրըլըն տրր:
—Իխրաճ էտիլմէթտէ օլան մա'մուլաթ վէ մահ-
սուլաթը Օ'ժմանիյէյէ չէհատէթնամէ ի'թաթը մու-
վաթըգ իսէ տէ: մէմալիք ի չահաճէ մա'մուլաթ վէ
մահսուլաթը օլարդը պիլինէմէյէնիւրէ չէհատէթնա-
մէ վէրիւմէվէօի իճապ էտէնիւրէ պիլտիրիւմիշ տիր:
—Խըտիվ ի Մրաբ հազրէթլէրի էֆրէնճի Սեպտ.ին
23ինտէ Տէրիսա'ատէթ թարիգիյլէ Իսքէնտէրիյէ-
յէ 'ափտէթ էթմէք իշիւն, պիր վափօր իսթիճար
էթմիշլէր տիր: —Տէվլէթ ի 'Ալիյէ իլէ Բուժա-
նիա արաաթընտա միւճէտտէտէն փօթթա մուզավէ-
լէնամէօի 'ազտ ու իմզա էտիլմիշ տիր:

Փրօ. ճէմա'մը. Տէրիսա'ատէթտէ մուզիմ գա-
րիլէրիմիզէ ինպար էտէրիզ քի, Կէտիք փաշատա-
քի Կիրակի մէքթէպի պու Կիրակի (Սեպ. 10)
պաշլայաճազ տրր: Անտէ Թիւրքճէ, Էրմէնիճէ վէ
Բուժմա լիսանլարտա պէօյիւքլէրէ վէ չօճուզլարա
Բ. Մուզ. տէրօլէրի վէրիլէճէյինտէն, օլ տէրօլէր-
տէն իսթիֆատէ էթմէյէ ֆուրսաթը օլան ճիւմլէ
տօթթլար միւ'թատ վազթտա մէզքիւր մէքթէպէ
տա'վէթ օլուճըրլար: Բէզալիք մահալը մէզքիւրտէ
օղանլար վէ գըզլարա մախսուռ օլան Ամէրիգան
մէքթէպի ալաֆ. Սեպտ. 11է միւսաաթը ֆազար
էրթէսի կիւնիւ քիւշատ օլուճնաճաղընտան, էսքի
չակիրալէր վէ Եէնի կիրէճէք օլանլարըն, Եէվմի
մէզքիւրտէ մէքթէպտէ հազըր պուլուճնալարը
թալէպ էտիլիր: —Էտիրնէ Եանղընընտա Փրօ. ճէ-
մա'աթընըն 'իպատէթխանէօի վէ վա'ըզ էվի տախի
միւնիթէրիգ օլմուշ տրր: —Տօգ. վարդանեանըն
վէֆաթընտան տօլայը հազըրլարը վէ մէքթուպ-
լարը իլէ իպրազը իշթիրաք էթմիշ օլան տօթթ-
լարա միւթէվէֆֆա ի միւմաիլէյին 'ա'իլէ խաղը
վէ թէ'ալլիւզաթը պէյանը թէլէքքիւր էտէրլէր:

Հայ Լաւ. ճէմա'մը. Էջմիածին Կաթողիկոսը
Զար հազրէթլէրինէ պիր թէլէկրաֆ չէքիպ, քիլի-
տէ էմլաքընըն ի'ատէօի, վէ մէքթէպլէր խուսու-
թընտա ինսան էյլէտիյի միւսա'ատէտէն տօլայը
'արդը չիւքրան էյլէմիշ, Զար հազրէթլէրի տախի
միւնաիլէյէ թէլէկրաֆլէ աթի իւզ գիքը ճէվապը
կէօնտէրմիշ տիր: Եվթօթէրտիյինիզ հիսսիյաթտան
տօլայը գաթը ֆազիլանէնիզէ օամիմի մէմուճիյէթ
պէյան էտէրիմ: Բապպ Ալլահ ինսան էտէ քի պու

սուրէթլէ իպրազ էթտիյիմ էմիլիյէթէ լայըգ իտիք-
լէրինի Եիզին Եիւրիւնիւզ իսպաթ էյլէտին. Եիւլու
Բէզալիք Կաթողիկոս հազրէթլէրի Դաֆգալա
վալիօինէ պիր թէլէկրաֆ չէքիպ, պու մէ'էլէտէ
թէվաասիւթ էթտիյինտէն տօլայը պէյանը թէլէք-
քիւր էթմիշ տիր: —Ճիւլուռը Հիւճայուճն միւ-
նաթէպէթիյլէ Սբ. Յակոբ էյթամխանէսին Եէ.
թիմլէրի թարաֆընտան հազըր էտիլմիշ 'օլան նէ.
ֆիս պիր էսէրի ֆաթրիգխանէ մասալաթկիւզարը
Արիս էֆ. Ֆէսճեան սարայը հիւճայուճն կէօ.
թիւրիւպ, խաք ի փայը Շահանէյէ 'արդ էյլէմիշ
տիր: —Ատանա Առաջնորդը Տ. Մուշեղ վարդա.
պետ Շահէ Արեղանըն Ատանայա կէօնտէրիլմէթի
թէքրարէն թալէպ էթմիշ իսէ տէ, միւմաիլէյի ի.
լէ ըէֆիգլիլինին տահա պիր գաշ Եէնէ Դպրեվանք.
տա իքմալը թահսիլ էթմէլէրի զարուրի իտիլի
իշ'ար էտիլմիշ տիր: —Էջմիածինտէքի ճեմարան.
տա պու սէնէ ի թէտիթլէտէ լէյլի չակիրալէրին
'ատէտի 225, մու'ալլիմլէրին 'ատէտի 19, վէ մէ-
թարիֆի (թա'ամ հիսապա տախիլ օլմայարազ) 39,706
բուպլի օլմուշ տրր: Թիֆլիստէքի բուհանի մէք.
թէպին թալէպէսի 685, մու'ալլիմլէր 25, վէ մէ-
նէվի մէթարիֆաթ 34613 բուպլի օլմուշ տրր:

ԹիիճձԱՐԻՑԷ		Հիրա 100 զըշ.տան	
Պապապ օգգա	փրյ.	Շէտէր գանթար	զըշ.
Անաաթուսէրթ	36½-37	Թըրիէսթէ	99
Անաաթուս ւ'լա	40-41	Բուս	86
Ուշ	չուվալ	Գահվէ 100 օգգ.	6½-7½ լր.
Գըրմա'ալա	73½	Փէլլէն չուվալը	զըշ.
Էնգա. Գօն. գըր.	72-74	Մրօր	78-79
Օտէսա	90-93	Ինկիլիզ	108-110
Մարսիլեւ սէրթ	—	Րիգօն	Ֆր. 42½
» Եուճազ	—	Ճափօն	145
Արքա օգգա	փրյ.	Ճափն. թազլ. զըշ.	130
Անաաթուս Ա.	—	Փա'նոգ օգգա	—
» Բ.	—	Ատանա խրճ. 'ալէմ	6½
» Գ.	—	Ա.Ֆլիճ օգգա	—
Մըււր օգգա	փր.	Գա. Հիս., Պալէ. 125-127	—
Իզմիտ	35—	Յաւանէ	100 օգգա
Սէլանիք	33½-34	Գարա Տէնիզ	145-165
Թէլլէթ օգգա	զըշ.	Սէլանիք	235-240
Էնգարէ. Եօզլաւ	17-18	Պուլլարիանըն	—
Ենա օգգա	զըշ.	Սաւա' օգ.սը փր.	82
Անաաթու. գըրիմա	7½	Նօնապ օգգա	փր.
Կաշ չիֆթ թէնէ.	զըշ.	Անաաթու	—
Բուս, փիպցամըզ իշին	31	Պալըքէտիր	45-55
Իխրաճաթ իշիւն	27	Մէրսին	—

ՍԱՐՐԱՅԻՑԷ		Էնհամը Միւզէտէլէ		Լ. Օ. 110 9	
Շարք Տէմիր Եօլու Թաշկիլաթը		Յընէ.		134 75	
Մէմիտիյէ	զըշ.	108 2	Նափօլէն	զըշ.	87 13
Մէթալիք	"	103 20	Գրիթիք	"	51 4
Կիւրուշ Ուֆալլէ	404		Լիւր Ինկիլիզ	"	109 32

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

Բաժնի վե շահն. Մազիտե հաֆթալարճա միւտտէթտէն պերու Փորթօմբիտան, էվրոփա փայթաթլարթնտան վե Մանչուրիտան կէլէն միւթէխաթիֆ խապերլէրի հատտէ ի թէտզիգտէն կէլիթմէք պապրնտա էլիթիգտէն կէլէնի եափմըչ, վե գարիլէրիթիգէ աճվալը հազրէնին մուհիմմ վազը'այէրինի իխպար էթմէյէ չալըյմըչը տըր: կէլէն հաֆթաքի նուսխէմիգտէ գարիյունը քի-րամըմըգա 'ազըպէթ միւսալէհանըն 'ազտ էտիլ-միլ օլտըղընը խապէր վէրէ պիլտիլիթիգտէն տօլայը մէմունն օլտուգ: Պա'զը թարաֆլարտա չիտ-տէթլէ հիւքմ սիւրէն պէտպինլիլէ րազմէն աու-հըն 'ազտ էտիլէճէյինի զաթէն խապէր վէրմիլ ի-տիք: Պիզ մէտըուրըչ, վե ճիհանը մէտէնիլթիին հէփիսի մէտըուր տըր քի, միւտհիլ մուհարէպէ'ղայր ի գապիլ ի թա'րիթի տէնէթ վե վաճէթլէրիլ-լէ պա'իս օլտըղը պուլնճա նուֆուսը ինսանիլթէ ֆէլէֆաթըլլէ վե մէնապի թէրվէթին պուլն-ճա իսրաֆաթըլլէ պէրապէր խիթամ պուլմըչ տըր, վե աուլի ու սէլամէթ մէլէյի նազիլ օլմուչ օլտըգ, թախրիպ էտիլմիլ պէլտէ վե մէմէքէթ-լէր, չօլ ալ գանլարա պօյանմըչ տէրեալար իւզէ-րինտէ մութլազ սուրէթտէ իճրա ի հիւքիւմէթ էթմէքտէ տիւր: Միւսալախանըն թամմ չարթ. լարնա հէնուգ վազրֆ տէյիլիլ, ճափօնիտա վե ճափօնիանըն խարիճինտէ փէք չօգ քիմսէլէ-րին իտտի'աթընճա, ճափօնիա թազմինաթը հար-պիլթէ թալէպինտէն վազ կէլմէքլէ քէնտինին հու-գուգը սարի'ասընըն ազալլի պիրիթինտէն վազ կէլմիլ տիւր: Մ. տըր Վիթէ միւսալէհանըն 'ազտ էտիլմէսի իւզէրինէ փէք աչըգտան վե քէմալը թէֆախուր իլէ գոնֆէրանտա միւզաֆֆէրիլթէ գազանմըչ օլտըղը իտտի'աթընտա պուլունմըչ տըր: Պիւր տէֆ'ա ճափօնիանըն մուհարէպէլէ պալատըղը գէման հէտէֆ ի մագսուտլարընը կէօգ էօնիւնէ կէթիլէլիմ տէ միւսալէհանըն գու-հուրըլլէ մէօէլէնին նէ հալտէ պուլունտըղընը կէթիլէնիւզ: 1. Պուլնտան իքի սէնէ էվլէլ քէն-տինին միւսալէգիլ, միլլի մէվճուտիլթի թէհարտ ալթընտա պուլունուլթի իտի: Մուհարէպէտէ ա-նըն իլպուլ թէհարտի պէր թազաֆ էթմէքլէք խուսուլընտաքի մագսէտինէ նա'իլ օլտըղը պիւ-թիւն տիւնեայա մա'իլմ տիւր: 2. Գորէայա տա-իլ հէփ մէթալիպինէ նա'իլ օլմուչ տըր: 3. Ման-չուրիա խուսուլընտա պուլնտան իքի սէնէ էվլէլ թալէպ էթիլթիլնտէն չօգ գիյատէօնի էլէ կէլիլ-միլ տիւր: 4. Օ Փօթթ-Արթ'ըրը, Տալիլի, պիւ-թիւն Լիսա թուլի չիպի ի ճէգէրէսիսի վե հէմճիվար էթի աուայը էլէ կէլիլմիլ տիւր: 5. Ազաա ի Շարգտա

պահրիլէնէ էն նուֆուզը տէվլէթ օլմուչ տըր: 6. խարպինին ճէնուպընտաքի չմէնտրֆէր խուսուլթը-նըն պէօյիւք պիւր գրամը ճափօնիանըն գապիլթնա կէլիլթի: 7. Սախալին աուաթընըն կէլէն հաֆթա սէհ-վէն տէտիլիթիլ կիպի, նըսֆը չիմալիթինի տէյիլ, անհազ նըսֆը ճէնուպիթինի էլէ կէլիլթիլ տիւր: 8. ճափօնիանըն մէվգր'ի, 'ալէլխուսուլ Ազաա ի Շարգտա, 2ին վե սա'իլ մէմալիլ չարգիլթէ նէգ-տինտէ պուլնտան իքի սէնէ էվլէլթինէ նիսպէթ-լէ զայէթլէ գուվլէթլէնմիլ տիւր: 9. ճափօնիա Պահը Մուհիթ ի քէպիրտէ Ռուս գուվլէ ի պահ: րիլթիսին թահտիտ օլունմաթը խուսուլընտաքի թալէպինտէն վազ կէլմիլ տիւր: ճափօնիա պու-թալէպինտէն պիլա խազֆ վազ կէլէպիլիլ իտի, գիրա օլ գուվլէթի պիլզաթ քէնտիսի աթի պիւր չօգ սէնէլէր իլիւն թահտիտ էլիլմիլ տիւր: 10. ճափօնիա' պիլթարաֆ իմանլարա աղընմըչ օլան Ռուս սէֆինէլէրինին քէնտիսինէ թէօրիմ էտիլ-մէլէրի խուսուլընտաքի իտտի'աթընտան տախի վազ կէլմիլ տիւր: Անըն գալանիլ ի միլլէ աճեա-մընճա, քէնտիսինին պուլ թալէպինի իսպաթ է-տէպիլիպ էտէմիլէնէլի մէլքիւք տիւր: 11. ճափօ-նիա, ազըպէթ, վե պիւր խալլը տօթմանէ թազէրգաթ ալթընտա քէնտինին թազմինաթը հարպիլթէ խու-սուլընտաքի թալէպինտէն վազ կէլմիլ տիւր: Պէլթի տէ պուլ մու'ամէլէթ' տիւնեանըն նազարը ի թիլպարընտա քէնտիսի իլիւն տահա խալլը օլմուչ տըր: ճափ'նիտա օլան Ռուս աուաթի-րի պէրրիլթէ վե պահրիլթիսինին իալէ վե ինֆազլա-րընա պազրպ գայըրըլմալարընա մուզապիլ ճափօ-նիա պօլ պօլ թազմինաթ ալանազ տըր: 12. Ռու-սիա' հէր նէվ' թազմինաթը հարպիլթէն վազ կէլ-մէթի խուսուլընտա Միգաուսընը րիգասընը թահ-սիլ էթմէսի օայէօնտէ քէնտի չէրէֆ ու հայսիլէ-թիլնի մուհաֆազա էտիպ, խալլը մատտի մէնֆա- 'աթա նա'իլ օլմուչ տըր: Պուլնտան էվլէլթի նուս-խէլէրիմիգտէ պէյան էթմիլ օլտըղըմըչ վէճիլէ, մուհարէպէտէ Ռուսիանըն կէրէքնուֆուսճա, կէ-րէք մատտի, 'ալէլխուսուլ սէֆ'ին ի հարպիլթ-նէ գայաթը ճափօնիանընքինէ խալլընա ֆա'իլ օլմուչ տըր*: Ռուսիա սահնէ ի հարպըն Ռուսիա-

*Նէլը օլունան պիւր իսթաթիթիլթէ նազարէն, մուհարէպէ 518 կիւն սիւրմիլ, վե պուլ միւտ-տէթ գարֆընտա Ռուսիա 259 000,000, վե ճափօ-նիա 150,000 000 իւ'աթրֆ էթմիլ տիւր: Երնէ պուլ միւտտէթ գարֆընտա Ռուսիա 87 000 000, ճափօ-նիա 62,000,000 իրա իսթիգրազ 'ազտ էթմիլ տիւր: Ռուսիանըն 'գայաթը պահրիլթի 8 զըրհըլ, 13 գրուազէթ, 50 սէֆ'ին ի մուլթիլթիլթէ օլուպ, ճափօնիա իսթ 1 զըրհըլ, 2 գրուազէթ, 20 մուլ-թէլիլթի սիսթիմտէ սէֆ'ին գայ' էթմիլ տիւր: Պի-տայէթ ի հարպտան չիմտիլթէ գատար Ռուսիա 192 պին, ճափօնիալար իսթ 150 պին թէլէթ վե մէճրուլ վէրմիլլէր տիւր: ճափօնիա Ռուսիալար 100 պին քիլիլի էսիլ, վե 800 թօփ զապթ էթմիլ-լէր տիւր:

տան վէ լեվազիմաթ մէրքէզինտէն ուզադ օլմասը կիպի պէօյիւք մանի'էլէր ալթընտա մուհարէպէ էթտիյի հալտէ, Ճափօնիա իսէ մէմլէքէթի ճիվա-
րընտա մուհարէպէ էթմիշ տիր: Սախալին առա-
օը միւսթէսնա օլարադ, մուհարէպէ Րուս թօփ-
րադը իւզէրինտէ վուզու' պուլմամըշ տըր, վէ
պիր պուշուգ սէնէլիք պիր մուհարէպէ պու գա-
տար պէօյիւք պիր տէվէթին վասի' սերվէթ մէն-
պալարըն պիթիրմէզ, եախօս պիզզարուր զա'իֆ-
լէթմէզ: Սուրի ու միւսալէմէթ հալը հազըրտա
Րուսթանա պիպէհա պիր նի'մէթ տիր: Իւմիտ է-
տէրիդ քի, պիւթիւն ճիհանը մէտէնիյէթ պու ան-
տէն ի'թիպարէն էօյլէ պիր սուլփէրվէրիք,
միլլէթ միլլէթէ գարըն էօյլէ պիր բի'պէթ ի պի-
րատէրանէ կէօթէրէնէք տիր քի, պու կիպի պիր
մուհարէպէնին զայադ' թարիլի ինսանի ասի-
ֆէլէրինի արթըզ ասլա սիյահալթմայաճազար տըր:
Միւսալէհանամէ փազար էրթէսի կիւնիւ փօրթըս-
մըթհաա իմզալանմըշ, վէ Ճափօնիա մուրախաա-
լարըն էրթէսի կիւնիւ, վէ Րուս մուրախաալա-
րը տախի Չարչէնպիհ կիւնիւ միւֆարազաթ էթ-
միշլէր տիր: Պու 'ահանամէնին մուսատտադ
նուսխէլէրի 50 կիւնէ գատար Րուսիա վէ Ճա-
փօնիա հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէ թէ'աթի օլու-
նաճազ տըր: Ճափօնիաա թազմինաթ ը հարպի-
յէտէն վազ կէչիլմիշ օլմասընտան տօլայը փէք
չօզ խօշնուտսըզլըզ վար տըր: Բա'նա մա'իււմ
օլադըն իւզրէ, պու մէ'էլէտէ Պարոն Գօմօւրա-
նըն արդուսը խիւաֆընտա հարէքէթ էտիլմիշ
տիր: Փէք ինթիմալ տըր քի, Ճափօնիա իլէ ին-
կիլթէրրա արասընտա թէճտիտէն 'ազոտ էտիլմիշ
օլան մու'ահէտէ ի իթթիֆազիյէ' Միզատտ իլէ
Մարքի իթօյա թազմինաթ ը հարպիյէ թալէպին-
տէն վազ կէչմէք խուսուսընտա խալընճա ինրա ի
թէ'օիր էյլէմիշ տիր: Աթիտէքի սէօզլէր Լօնտրա-
տա Ճափօնիա մալիյէ մէ'մուրընըն պէյանաթըն-
տան իզթիպաօ էտիլմիշ տիր: Ճափօնիա հիւ-
քիւմէթի մուհարէպէյէ թէչէպլիւս էթտիյինտէ
թազմինաթ ը հարպիյէյէ իսթինաա էթմէքիյի աս-
լա խաթթընտան կէչիլմէմիշ տիր: Հիւքիւմէթ
հէր կէօնէ նակէհուհուր անվալա գարըն հազըր-
լանմըշ իտի, վէ պու անտէ Ճափօնիանըն Լօնտ-
րատա, Ալմանիատա վէ Մ. Ամէրիգատա հիչ էլ
տօգսուսմամըշ ազալի 35 միլիօն ինկիլիք լիրա
նուզուտը վար տըր: Միւսալէհանըն 'ազադ խա-
պէրի հէփ տուրպիլէն Ճափօնիալլարճա քէմալ ը
մէմնուսիյէթլէ թէլազզը օլուսմըշ տըր: շու գա-
տար քի, Ճափօնիանըն շէրա'իթինին միւնսիֆա-
նէ օլմասը շէօյլէ տուրսուսն, զայէթ միւ'թէտիլ օլ-

արդընը թաօտիզ էթմէք խուսուսընտա Րուսիա-
նըն տահա մա'գուլ պիր վազ'իյէթ կէօսթէրմէ-
միշ օլմասընտան տօլայը 'ուսուսմէն էսէֆ պէյան
էտիլէնէք տիր: Պէլմէնպուրիյէ տէր'իւհտէ էթմիշ
օլադըմըզ պիր մուհարէպէ մէօարիֆաթընըն տէֆ'
ու թէսվիյէսի թալէպի փէք հազզըն պիր թալէպ
իտի, վէ թապի'ի տիր քի Ճափօնիա էհալիսի' իլք
թէ'սիրաթ թանթընտա, թազմինաթ ը հարպիյէ
խուսուսընտա իսրար էտիլմէմիշ օլմասընտան տօ-
լայը խա'իպ վէ խասիր օլաճազար իսէ տէ, ազ
վազթտան իմփէրաթօրըմըզըն պու մէօլէքի իթ-
թիխազ էթմէսինի մաճիպ օլան էապապ ու միւ-
թալա'աթըն հիքմէթ վէ իսապէթինի կէօրէնէքլէր
տիր:

Իսկէն վէ Նօրվէնի. Էփէլի գէմանտան պէրու
Իսկէն վէ Նօրվէնիանըն միւնասէպաթ ը միւթէ-
գապիլէլէրի յայան ը մէմնուսիյէթ պիր հալտէ տէ-
յիլ իտիլէր: Իշպու իքի գալմըն ֆարզը իսան-
լարը, ֆարզը ըրվալէթ վէ մազիլէրի վէ ֆարզը
մէշղուլիլէթ վէ մէնֆա'աթլարը վար տըր: Կէչն
սլնէ թէ'քիտ վէ թէչտիա էտիլմիշ օլան պու
ֆարզլարտան ալղուսըզլըզլար իլէրի կէլէպի-
լիր իտի: Աթիտէքինի Լէլըն Զէրըտտան իզ-
թիպաօ էտէրիզ: Ճօպշու տէյօր քի, 'իմրա ի միւ-
զաքէրաթ իչիւն Նօրվէն վէ Իսկէն մուրախաա-
լարընըն' թա'իյնիլլէ իշպու ի'թիլաֆ իչի քէնտի-
նին սօն հէյէթինէ կէլմիշ իտիլի մէ'մուլ տըր:
Հէր իքի գալմ տախի անա գարըն էօյլէ պիր
թավը ու մու'ամէլլէ կէօսթէրտիլէր քի, անլէրն
հազմ ու ինթիյաթընա պէօյիւք շէրէֆ կէթիլիլ:
Նօրվէնիանըն էֆքեար ը 'ուսուսմիյէսի անլալը-
տըզը կիւնտէն ի'թիպարէն թարաֆէյնէն, ի'թի-
լաֆ իչիւն թէտապիր ի մուզթաղիյէ իթթիլազ
օլուսուս: Կէչն հաֆթա Նօրվէնիա մէպուսան
մէճիլիսի Շուէտ իլէ միւզաքէրաթա կիրիշմէլիլէ
էքսէրիլէթի 'ազիմէ իլէ գարար վէրտի: Նօրվէնիա
հիւքիւմէթինին թահրիրաթ ը բէօմիյէթինին հէ-
ման Սթօգհօլմա ելէթիշտիյի ազալմ պիլէ 'ազալ
մէճիլիա էտիլտի վէ տէրհալ Նօրվէնիանըն թէ'ալիւն
խուսուսընտաթի թէքլիֆի տէրհալ գապուլ օլուս-
մըշ տըր: Իշպու գարար նէթիճէսինտէ մուրախ-
խաալար ինթիլապ վէ թա'իլին էտիլտի: Իթթի-
հաա նիզամիւմէսի անքեամընճա, մէճիլիսի միւ-
զաքէրաթըն մահալ ը ինթիլի մազամընտա
խաթթ ը հուտուտ պօյսուստաթի Գարլթաա շէհ-
րի ինթիլապ էտիլմիշ տիր: Փէք ինթիմալ քի էն
հազըն գօնշու օլան իքի մէմլէքէթ' 1814տէ գա-
պուլ էտիլմիշ օլան նիզամիւսմէնին ալթընտա էի-
նէ էվվէլէք կիպի ելէքտիկէրինէ քեամիլէն հէմէֆ-
քեար վէ մէնֆա'աթաար օլաճազար տըր:

ԻՍԹԱՆԳՈԼՏԱ

Ա. ՅԱՊԱ ՊՅՅԱՅԱՆ ՄԱԹԱՊԱՐԱՐԱՆ ԹԱՊՈՐՏԵՐ
Ֆինանսնայար Եօգուշը Ամերիգան խան